

АГЕНЦІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

АРІ

№8 (357)

Інформаційний бюлетень

Звіт Радіо «Воскресіння»

31 серпня 2005 р.

**Агенція
Релігійної
Інформації**

**Видавець: Підприємство
«Агенція Релігійної інформації»
Фонду сприяння Свободі Слова
(м. Львів)**

Головний редактор
Богдан Дубінський
Голова ради Фонду
Мирослав Павлюк

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого
засобу масової інформації
Серія КВ №8306 від 12.01.2004 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
інформаційного агентства
як суб'єкта інформаційної діяльності
Серія КВ №37 від 11.10.2000 р.

Над випуском працювали:

Літературний редактор
і перекладач

Зоряна Курдина
Фотокореспондент
Андрій Конак

Верстка

Сергій Плахотнік
Відповідальний секретар
Лідія Пуза

Адміністратор видруку
і розповсюдження
Василь Павлюк

Адреса:

79016, м. Львів,
вул. Озаркевича, 4.
Тел.: (0322) 72-27-02,
74-23-03, 74-20-85

Факс: (0322) 297-08-75
e-mail: ari@rr.lviv.ua

Кореспондентський пункт

у м. Києві:

Тел./факс (044) 418-00-36
www.rr.lviv.ua

На обкладинці:

стор. 1 — Прибуття Святішого Отця
Бенедикта XVI до Кельна, на Всесвітній День
Молоді;

стор. 24 — Учасники Всесвітнього Дня
Молоді у Кельні прямують на зустріч із Папою
(обидва фото: www.katolik.ru).

ДОКУМЕНТ

Офіційне повідомлення про перенесення осідку Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви з міста Львова до столярного міста Києва

Згідно з канонам 57 Кодексу канонів для Східних Католицьких Церков, який велить, що «Патріарша Церква повинна мати в межах власної території сталий осідок резиденції Патріарха, встановлений, по змозі, у головному місті...», на підставі рішення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, що відбувся у числах 5-12 жовтня 2004 року Божого у Києві, та за благословенням Святішого Отця Івана Павла II, уділеного дня 6 грудня 2004 року Божого, — осідком Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви стає місто Київ від дати його оприлюднення, 21 серпня 2005 року Божого. Церковний округ матиме назву — Києво-Галицьке Верховне Архієпископство, а його Глава носитиме титул — Верховний Архієпископ Києво-Галицький.

Майже 200 років тому, під тиском окупаційної влади, побут Київського Митрополита нашої Церкви у своєму властивому осідку в місті Києві стався неможливим і був перенесений до міста Львова з титулом Галича. Сьогодні, завдячуючи Божій благодаті, у

вільній і незалежній українській Державі, Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви має змогу повернутися до свого традиційного осідку. Місто Львів, яке гостинно приймало і було осідком Митрополита Києво-Галицького, залишається й надалі Архієпископським осідком.

У сумний час розчленування українського духовного і національного організму, наслідки якого ми важким тягарем відчуваємо й до сьогодні, Митрополит був змушений покинути Київ. Повернення ж Митрополита у теперішній, Богом благословений час, наповняє нас надією на загоєння ран минулого і відродження єдності Київської Церкви.

Дорогі браття і сестри, подаючи Вам до відома факт перенесення осідку Верховного Архієпископа УГКЦ до столярного міста Києва, звертаємося до Вас — молимося і працюймо, щоб Боже світло і Божа сила знову засіяли на Київських горах.

Дано у столярному місті Києві, дня
21 серпня 2005 року Божого

+ Любомир

НОВИНИ УГКЦ

Блаженніший Любомир — Верховний Архієпископ Києво-Галицький

Української Греко-Католицької Церкви: перенесення осідку Глави УГКЦ зі Львова до Києва. Цю подію можна трактувати як момент відновлення історичної справедливості, адже до примусового вигнання греко-католиків із Києва за часів цариці Катерини осідок глави УГКЦ був у столиці України.

Рішення про перенесення осідку викликало неадекватні реакції серед різних політичних партій та громадських організацій. Саме тому учасників
Закінчення на стор. 12

21 серпня 2005 року відбулася без перебільшення історична подія в житті

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС

бюлетеня

33879

Агенція Релігійної Інформації

Шановні читачі !!!

Періодичність виходу бюлетеня у 2005 році — один раз на місяць. Зайдіть на пошту і підтримайте церковну пресу!

Якщо Ви вважаєте, що зміст нашого видання буде корисним для Вас, і бажаєте регулярно одержувати бюлетень «Агенція Релігійної Інформації» поштою кожного місяця, звертайтеся у Ваше поштове відділення.

Вартість передплати:
1 місяць — 1 грн. 80 коп.
у 2005 р.

Ф.СП-1

Додаток до пункту 14 Інструкції з прийняття передплат і обробки передплатної документації

Державний комітет зв'язку та інформації України
 Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта»

АБОНЕМЕНТ На газету журнал
 (індекс видання)

Бюлетень "Агенція Релігійної Інформації"
 На 2005 рік по місяцях: комплектів

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Кому _____
 (адреса, поштової адреси)

Куди _____
 (організація, назва)

ДОСТАВНА КАРТКА ДОРУЧЕННЯ

ПВ місце літер На газету журнал
 (індекс видання)

Бюлетень "Агенція Релігійної Інформації"

Вартість	передплати		Кількість	1
	перенадресування		комплектів	

На 2005 рік по місяцях:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

поштовий індекс _____ місто _____
 код вулиці _____ село _____
 район _____
 вулиця _____

буд. _____ корп. _____ кв. _____ Прізвище, ініціали _____

АГЕНЦІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Вартість передплати у 2005 р.:

на 1 місяць - 1 грн. 80 коп.

на 3 місяці - 5 грн. 40 коп.

на 4 місяці - 7 грн. 20 коп.

У бюлетені «Агенція Релігійної Інформації» (АРІ) оперативно друкуються інформаційні повідомлення із життя українських Церков, а саме: УГКЦ, УАПЦ, УПЦ КП, УПЦ МП, християнських Церков національних меншин в Україні, вісті з діаспори, християнські новини з цілого світу.

Бюлетень АРІ також постійно подає повні тексти найважливіших церковних або державних документів, що стосуються Церкви та духовенства.

Якщо Ви вважаєте, що зміст цього видання буде корисним для Вас і бажаєте регулярно отримувати бюлетень «Агенція Релігійної Інформації» поштою на початку кожного місяця, то просимо оформити передплату у Вашому поштовому відділенні.

Передплатний індекс 33879

Інформацією АРІ користуються світські і релігійні видання в цілому світі! Приєднуйтеся і Ви!

Якщо Ви бажаєте отримувати новини АРІ електронною поштою, надішліть на факс (0322) 97-08-75 копію квитанції про поштову передплату бюлетеня.

Не забудьте вказати Вашу електронну адресу!

Дорогі читачі!

Вже понад десять років виходить у світ інформаційно-релігійне видання — бюлетень «Агенція Релігійної Інформації» (АРІ).

Кожен бажаючий на сторінках випуску може дізнатися про нові та резонансні події релігійного життя в Україні та світі. Ми продовжуємо ознайомлювати Вас з новинами міжнародної християнської спільноти.

У своїх матеріалах Агенція Релігійної Інформації користується компетентними джерелами з міжнародним та екуменічним авторитетом, за цими ж джерелами готує коментарі до подій у Церквах та заяв Церковної влади. Інформаційно-аналітичні звіти АРІ Ви можете слухати на хвилях Радіо «Воскресіння».

З повною добіркою інформаційних повідомлень, коментарів та анонсів, підготованих Агенцією Релігійної Інформації Ви зможете ознайомитися на сторінках бюлетеня, якщо відвідаєте Ваше поштове відділення та передплатите наше видання.

До уваги наших дописувачів

Редакція АРІ застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали, які подаються до друку.

Позиція редакції може не збігатися з думкою, що викладена в опублікованих матеріалах.

Редакція АРІ не зберігає і не повертає кореспонденцію, яка надходить на її адресу.

ЗВЕРНЕННЯ

Блаженнішого Любомира кардинала Гузара, Глави УГКЦ, з нагоди перенесення патріаршого осідку до Києва

Дорогі у Христі!

Сердечно вітаю вас і сердечно дякую вам за вашу присутність, за вашу молитву, за вашу підтримку в цей святий день. Дякую преосвященим владикам з України і з-за її меж. Дякую священикам, які зійшлися з усіх епархій нашої митрополії, і навіть з-поза меж України, які служать на всіх наших поселеннях і вітаю вас всіх, дорогі у Христі монахи й монахині, миряни й мирянки, які зійшлися тут сьогодні, щоб ми разом помолилися і відкрили нову сторінку історії нашої Церкви.

Місяці липень і серпень в календарі нашої Церкви мають дуже багато згадок про історію, про постаті з далекого минулого, про події, які сягають початків християнства в Україні. В цих місяцях згадуємо рівноапостольних Володимира і Ольгу, згадуємо Антонія Печерського, згадуємо Бориса і Гліба, а минулої неділі ми згадували сам факт, саму подію хрещення України. Це насичення в цих двох місяцях, може, й дає нам підставу для сьогоднішнього святкування. Згадуючи нашу минувшину, згадуючи ті початки християнства, ми пригадуємо собі, що саме з цього міста, саме з тут недалекопливучого могутнього Дніпра-Борисфена починалася історія християнства як державної релігії, релігії нашого народу. І звідси, з Києва, задля ревної місіїної праці, — а це головню монахи київських монастирів, — Христова наука розійшлася на весь слов'янський Схід.

І тому це місто Київ названо матір'ю руських християнських городів. Це дуже достойне ім'я, дуже шанобливе ім'я цього міста. Але так сталося, що чомусь більш популярне і більш знане у різних країнах головню Західної Європи є ім'я Києва як колиски християнства на слов'янському Сході. Може воно і не є само по собі таке достойне ім'я, але дуже поширене. Але, з другого боку, воно дає нам нагоду застановитися, подумати і може витягнути для нас сьогодні особливу науку. Бо колиска — це сама в собі є тільки

зовнішність. Достойність колиски, краса колиски, важливість колиски не є самою в собі, але вона набирається від тієї дитинки, того немовлятка, яке в тій колисці живе. Хто є тим дитятком, яке в київській колисці спочивало? Сам Ісус Христос. Бо коли ми кажемо, що Київ є колискою, з якої християнство розійшлося по цілм слов'янськм Сході, це не заслуга головню Києва, — це діло любові самого Ісуса Христа, який хотів це місто зробити колискою християнства у цій частині світу. Це є тим, що робить цю колиску такою особливо важливою і цінною. Те, що остаточно зробили рівноапостольні Володимир і Ольга, зробили ті перші християнські князі, зробили митрополити, єпископи й духовенство того часу. Але остаточно важливим і для нас спасенним є те, що Ісус Христос діяв через них в цьому географічному просторі. Це є зміст, який ми можемо дуже легко пізнати і вивчити із того імені порівняння Києва до колиски. За цим всім стоїть Ісус Христос.

Це не наша заслуга, це не заслуга людей — це діло милосердя і доброти Божої. Якби все це залежало від нас, людей, то ми, хоча б тішилися минувиною, але могли б з деякою тривогою дивитись у майбутне. Бо ми, люди, грішні і немічні, на жаль довели до того, що отой великий дар ми за тисячу років якось належно не ушанували. Ми допустили до цього, щоби ота Церква Христова, яка почалася тут, у цьому Богом спасенному місці, поділилась. І тепер ми питаємо себе: «А чи можна знову в якийсь спосіб повернути собі оту первісну єдність?» Щоби оте протистояння зникло. Якщо би це мало залежати виключно від нас, людей, можна б було попасти в деякий сумнів, а може й в деяку зневіру.

Але Київ на колиску християнства обрав сам Господь. І тому сьогодні, незважаючи на обставини, незважаючи на те, що по-людськи могло б здаватись безнадійним, ми можемо з твердою надією на дуже солідній підставі

нашої віри бачити краще майбутнє, яке далеко докладніше і вірніше віддзеркалює початки християнства тут не з нашою силою, не задля наших заслуг чи праць чи зусиль, але уповаючи на милосердя Боже. Бо знову кажу: Київ на цю колиску вибрав сам Господь. І я певний, що Він бажає, і що Його благодать є дуже сильною підставою для нас думати і надіятися, і вірити, що оте, що ми своїми гріхами накоїли, буде загоєне при помочі Божої ласки, Божої сили. В сьогоднішній день, який є всетаки особливим днем в житі Церкви на Україні, ми повинні відновити нашу віру у Божу доброту, в Божу любов, яка дала нам Христову віру, і яка, напевно, хоче, щоб ми вжили цю віру якнайкраще, якнайповніше.

Наша надія в Бога... Нехай це буде немовби кличем сьогоднішнього дня, що з Богом, у Бозі вдасться нам відбудувати те, що ми втратили. Нехай цей день буде відновою нашої надії на краще майбутнє. Нехай наші серця відчують ту Божу любов, що сплила на це місце і на всі країни Східної Європи тисячу років тому. Але любові, яка не перестає, яка є живою, тривалою, діючою і для нас.

Будьмо повні надії — виправданої надії — що при Божій помочі навіть те, що могло б по-людськи здаватися малоподібним, при Божій помочі буде здійснене. А ми постановімо собі сьогодні, що хочемо робити все, щоби сприяти Божій ласці. Перш за все чистотою нашого життя, нашого діяння; справжнім життям із віри, яке промощуватиме шлях, щоби Божа благодать могла якнайефективніше, оперативнюо (скажу так по-людськи) діяти між нами. Будьмо певні, що Бог є з нами сьогодні, в цьому місці, з всіма нами, з цілим цим містом і з цілою частиною світу, яка одержала християнство через Київ. Будьмо спокійні, будьмо певні, працюймо, стараймося, а перш за все, — і найважливіше — маймо повне довір'я до Господа нашого і Спасителя Ісуса Христа.

Слава Ісусу Христу!

«Перед вами сьогодні завдання — жити універсальним подихом Церкви»

«Ви, молодь усього світу, представники далеких народів, яких Христос запізнав через мудреців та зібрав у Церкві як новий Божий люд, людей всіх культур. Перед вами сьогодні завдання — жити універсальним подихом Церкви. Хай у вас запалиться вогонь Духа, щоб нове Зіслання Святого Духа відновило ваші серця. Хай ваші однолітки через вас зможуть віднайти правдиву відповідь на свої запитання та відкрити себе, щоб прийняти Слово, яке сталося тілом, померло та воскресло для спасіння світу.»

(Із промови Святішого Отця Венедикта XVI до молоді у Кельні 18 серпня 2005р.)

Під час Всесвітнього Дня Молоді береги Рейну були вкриті живим цвітом світу — молоддю. Різноманітність прапорів свідчила про їхнє походження з далеких країв, а динаміка очікування Папи засвідчувала сталий порив готовності «іти за зіркою та за мудрецьми». Папа з'явився на пароплаві, прикрашеному квітами та прапорами (серед яких майорів і наш синьо-жовтий), в оточенні молоді і духовенства, на кормі якого величаво виднівся хрест. Молодіжний порив піднявся до тієї міри, що молодь пішла назустріч Папі, увійшовши просто у води Рейну. Старе місто Кельн було переповнене прочанами. Всюди очікували прибуття Папи. Він зійшов на берег неподалік Кельнського кафедрального собору (де зберігаються мощі трьох євангельських мудреців — *ред.*) Атмосфера міста урочиста, піднесена, наповнена піснями, радістю, зустрічами, спілкуванням та вигуками «Бе-не-дік-то!»

Наша українська делегація, налічувала 1300 осіб, до якої входили групи волонтерів, журналістів, двох хорів — переможців Фестивалів, представники молодіжної Ради християнських організацій України, група УМХ, УКУ, гуманітарного Лицею ім. Климентія Шептицького, група студентів львівських університетів та молодь християнської України від Донецька до Закарпаття, Чернівців та Волині, розкидана по Кельні, Бонні, Дюсельдорфі. Нашу групу

наповнила українська молодь з поселень: Німеччини, США, Канади та Австралії.

Величний празник Преображення ГНІХ зібрав наших прочан у храмі св. Максиміліана на Цитадель-штрассе. Архієрейську Літургію очолив митрополит Філадельфійський Стефан Сорока, який голосив катехизу для нашої молоді. На цій Літургії Владика Давид Мотюк — єпископ Вінніпезької митрополії з Канади — голосив катехизу про трьох царів — мудреців, накреслюючи молоді певну дорогу до «ясел — Церкви», де народжується для нас щоразу Христос. Святу Літургію співслужили екзарх УГКЦ для Німеччини

та Скандинавії Петро Крик, єпарх Буцацької єпархії Іреней Білик, Владика Мілан Шашік із Мукачівської єпархії та близько 40 священників з України, Австралії, Німеччини, США. Хор храму Пресвятої Євхаристії «Солі Део» (м. Львів) чудово супроводжував молитву на доброму мистецькому і духовному рівні. Після закінчення Святої Літургії на площі перед храмом відбулось традиційне посвячення фруктів та чудова мистецька обжинкова програма з житнім вінком та снопом з поля України. До організації цього свята особливо спричинилися священники нашого екзархату у Німеччині. Наша молодь довго забавлялася у центрі Дюсельдорфу, відкриваючи для молоді світу, тут зібраної, нашу духовність і

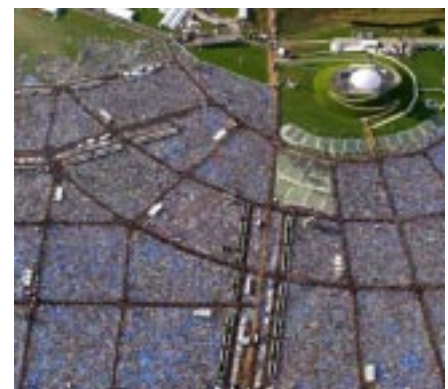
українську культуру. Цікавий момент стався на Святій Літургії. Коли владика Давид промовляв про зірку та ангелів — особливих вісників Христового Різдва, до храму, пробираючись крізь натовп молоді, увійшла велика група дітей з дитячого садочка. Вони пробували вслухатись у наші мелодії та проповідь, усівшись навколо проповідальниці. За добру хвилю тихенько, мов ангели, вийшли з Храму. Увечері в греко-католицькому Храмі Царя Христа відбулася мистецька програма: зустріч та забава української молоді, в якій взяли участь хор «Солі Део», а також кафедральний хор Луцької дієцезії Римо-Католицької Церкви. Увечері всіх об'єднала Хресна Дорога.

У суботу, 20 серпня, після ранішньої Літургії, усі прочани вирушили на Марійське поле, щоби там разом з Папою помолитися Вечірню і потім, через нічні чування, увійти в дух «малої Пасхи» — урочистої недільної Святої Літургії зі Святішим Отцем Бенедиктом XVI, Папою Римським.

Запалені вогнем зірки, яка привела молодь усього світу на цю величну зустріч до Христа, наповнені вогнем Святого Духа у вірі, всі прочани повернули до своїх домів, щоб самим стати вісниками Христа посеред нас.

о. Йосиф Мілян,
голова оргкомітету УГКЦ для ВДМ-2005,

о. Іван Мачужак,
голова оргкомітету
Апостольської екзархії УГКЦ (Німеччині)

Ще один крок до українсько-польського примирення

15 серпня у конференційному залі Митрополичих палат Святоюрської гори (пл. Святого Юра, 5) відбулася прес-конференція, на якій було повідомлено про другі транскордонні урочистості та зустрічі примирення на польсько-українському кордоні (с. Стаївка — с. Корчмин, 27 серпня 2005 року). У роботі прес-конференції взяли участь о. мітрат Стефан Батрух, парох греко-католицької парафії в Любліні, Олена Яремко, голова МГО «Академія української молоді», Святослав Шеремета, начальник управління з питань внутрішньої політики Львівської облдержадміністрації.

«Корчминські зустрічі колишніх і теперішніх мешканців пограниччя, духовенства східної та західної традиції, представників влади є спробою практичної реалізації декларації про поєднання, яка була виражена президентами обох країн та найвищими церковними ієрархами. Вибір місця (село поділене кордоном) сприяє у природній спосіб втіленню в життя ідеї добросусідства і пропагуванню відкритого та приязного кордону між Європейським Союзом і Україною» — говорить о. мітрат Стефан Батрух, координатор акції.

Організаторами заходу є греко-католицька парафія з м. Люблін та МГО «Академія української молоді» при співпраці з Львівською облдержадміністрацією, Українським католицьким університетом, Сокальською райдержадміністрацією, Сокальською районною радою, Сокальською єпархією та Перемишльсько-Варшавською Архієпархією УГКЦ.

На перехід кордону в Корчміні висловили згоду Головні Коменданти Прикордонної Служби Польщі та України. Транскордонні урочистості та зустріч-примирення на польсько-українському кордоні в Стаївці/Корчміні мають значення і роль символу братерства та співпраці, особливо важливих у зв'язку з розвитком польсько-українського порозуміння та в рамках святкування року України в Польщі. До участі в урочистостях були запрошені колишні та теперішні мешканці с. Корчмин (з українського боку кордону — с. Стаївка) та навколишніх сіл, громадські організації, парафіяльні спільноти, молодь та усі, хто цікавиться історією, релігійно-культурною спадщиною українсько-польського пограниччя.

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

Усім, хто цікавиться розвитком українсько-польського пограниччя

Кілька років поспіль Українська греко-католицька парафія в Любліні у співпраці з багатьма громадськими та державними організаціями Польщі та України провадить діяльність, спрямовану на активізацію культурної співпраці на ділянці польсько-українського кордону між Томашівським повітом Польщі та Сокальським районом України. Цілий комплекс заходів розпочато від порятунку двох опустілих внаслідок виселення українців церков на Томашівщині: церква з с. Тарношина (збудована в 18 ст. в Угринові на Сокальщині) була перенесена до скансену в м. Люблін («Музей люблінського села»); церква в с. Корчміні з 16 ст. (найстарший в люблінському воеводстві дерев'яний сакральний об'єкт) була відреставрована на місці лише ззовні, натомість на внутрішнє оформлення оголошено конкурс. З допомогою групи каменярів «Магурич» (Варшава) та українських студентів і аспірантів, що навчаються у Польщі, розпочато реставрацію спільного для греко- і римокатоликів цвинтаря з 19 ст. у с. Корчмин (близько 150 нагробків).

Кульмінацією всіх починань стало проведення 27-28 серпня 2004 р. акції «Корчмин/Korczmin: транскордонний

діалог культур», під час якої було на один день відкрито кордон між Корчмином та селом Стаївкою, розташованим з українського боку. Вперше за багато років виселені з Львівщини поляки та українці з Томашівщини могли ступити на рідну землю. Була урочисто освячена церква у Корчміні та копія ікони Корчминської Богородиці, виконана у Львові. Передував акції науково-практичний семінар «Корчмин і загальна проблема кордону», участь у якому взяли українські та польські науковці, аспіранти Європейського колегіуму польських і українських університетів у Любліні.

Надалі планується створення цілого Історико-культурного комплексу у Корчміні, на базі якого можна буде проводити молодіжні табори, релігійні зустрічі екуменічного та інтеграційного напрямку, виїзні семінари та конференції. У найближчому часі до Корчмина буде перенесено дерев'яний монастирський двір з села Турковичі та дерев'яну дзвіницю зі Щеп'ятина. Наприкінці серпня, на храмове свято корчминської церкви — Успення Пресвятої Богородиці, повторено акцію поєднання на кордоні, коли українські громадяни змогли перейти до віднов-

леної церкви, а польські — до чудодійного джерела, яке залишилося на українському боці. Також проведено ще один виїзний науково-практичний семінар. Тема цього річного семінару, що відбувся 26 серпня в гміні (локальний раді) села Ульгівок (Томашівський повіт) — «Проблема «малої» ідентичності на пограниччі». Обговорювались історичні, соціологічні та філософські аспекти формування ідентичностей «малої вітчизни» та інших (пограничних) форм територіального самосвідомлення. Організаторам акції та семінару хотілося, щоб співтворення Історико-культурного комплексу на пограниччі супроводжувалося науковим осмисленням його ролі у сучасних польсько-українських стосунках, аналізом його минулого та прогнозуванням майбутнього. Пограниччя має єднати обидві наші держави вже тепер, що позитивно вплине на процеси інтеграції України з найближчим сусідом України по Євросоюзу, вступ до якого — переконаний — відбудеться в перспективі кількох років.

*О. д-р. Стефан Батрух,
парох парафії УГКЦ у Любліні,
голова Фондації
духовної культури пограниччя*

Навчальний рік семінаристи розпочнуть у новому Богословському Центрі

Львівська Духовна Семінарія
(загальний вигляд)

27-28 серпня у Львові по вул. Хуторівка відбулося посвячення комплексу Львівської Духовної Семінарії та будинку Філософсько-Богословського Факультету УКУ в новому Богословському Центрі. У події взяв участь Блаженніший Любомир Гузар, та члени Синоду єпископів УГКЦ.

До програми урочистостей увійшли: похід, що символізував перенесення семінарії від довоєнних приміщень по вул. Коперніка до нових — по вул. Хуторівка (27 серпня), посвячення семінарії церкві і благословення приміщень Богословського Центру — (28 серпня), конференцію нового покоління богословів (28-30 серпня).

Це подія визначна відразу з кількох перспектив. Академічний аспект: у Львові відкривається потужний науковий центр, який стане осередком розвитку української богословської думки; церковний аспект: вперше в тисячолітній історії Церкви в Україні в од-

ному освітньому центрі навчатимуться майбутні священики, монахи та монахині, а також миряни та мирянки; у Львові знову з'явиться церква Святого Духа, зруйнована бомбою під час другої світової війни; будівельний аспект: за період незалежності України Богословський Центр став першою у Львові новобудовою освітнього призначення.

«Для мене ця подія свідчить про те, що Церква, реалізувавши такий складний та коштовний проект, підтвердила свою зрілість. Тим самим пройдено певний етап, за яким відкриваються ще складніші завдання, але які можуть бути реалізовані щойно при наявності в Церкві та українському суспільстві такого потужного Богословського Центру, — говорить о. ректор Семінарії Святого Духа Богдан Прах. — Треба розуміти, що розвиток богословської думки дасть особливий поштовх для цілої гуманітарної освіти в Україні, дасть їй ґрунт, натхнення. З цього огляду відкриття Богословського Центру — подія всеукраїнського масштабу».

«Цей центр важливий власне як вияв соборності Церкви, де харизми поодиноких членів Церкви доповнюють одне одного, — говорить ректор УКУ о. д-р Борис Гудзяк. — І тут надзвичайно важливий момент дружби. Університетська парта зав'язує дружбу на все життя: міцну і віддану. Особливість

Богословського Центру полягає у тому, що він зав'язуватиме дружбу між християнами, які будуть церковними провідниками в духовному сані, мирянами, монахами та монахинями. Думаю, ці узи дружби дадуть особливо сприятливий ґрунт для зросту соборності в Церкві, якого дотепер не було».

«За останніх п'ятнадцять років у Львові велося лише житлове та комер-

Архієрейська Літургія у церкві нової семінарії

ційне будівництво, — говорить директор інституту «Укрзахідпроектреставрації» п. Володимир Швець. — Це вперше за такий довгий період часу завершений великомасштабний проект культурно-освітнього плану(...) Ми стали свідками реалізації одного із найскладніших будівельних та архітектурних проектів, які за останні 15 років були споруджені у Львові. Іншими словами Богословський Центр — це колосальна інвестиція не тільки в освітянську галузь, але й у розвиток капітального будівництва у Львові».

Прес-служба УКУ

Історична довідка

Греко-католицька Духовна Семінарія у Львові була заснована у 1783 році. На її базі в 1929 році було створено Греко-Католицьку Богословську Академію за ініціативи та благословення Митрополита Андрея Шептицького. У 1939 році Академію було примусово зачинено. Приміщення (нині в ньому розміщений географічний факультет Львівського Національного Університету ім. Івана Франка) та все майно конфісковано, більшість семінаристів та професорів було ув'язнено і заслано до Сибіру. Навчання семінаристів у глибокій конспірації продовжувалося і в період радянської окупації. Із виходом Церкви із підпілля у 1990 році відновлює свою працю Семінарія Святого Духа, а чотири роки пізніше (у 1994 р.) Львівська Богословська Академія, в якій вперше в історії України богослов'я вивчають миряни та мирянки. Обом цим навчальним закладам, які стали прямими спадкоємцями довоєнної Греко-католицької Богословської Академії, було передано приміщення, які не відповідали потребам відповідних навчальних та виховних інституцій. Так, Семінарія Святого Духа отримала в тимчасове використання напівзруйнований літній піонерський табір у Рудно за межами Львова.

Ідея створення Богословського Центру постала на зібранні ректорів українських греко-католицьких семінарій, Богословської Академії, нині Українського Католицького Університету, і настоятелів монаших чинів. Полягала вона у тому, щоб об'єднати наукові сили і створити один осередок для освіти всіх людей, які в особливий спосіб хотіли б присвятити своє життя праці у Церкві, а це майбутні священики, монахи та монахині, а також миряни та мирянки. Посвячення ділянки під будівництво Богословського Центру відбулося у 2000 році, перші будівельні роботи — у 2001 р. Того ж року місце під будівництво Богословського Центру поблагословив Папа Іван Павло II.

Міністр закордонних справ Польщі відкрив меморіальну дошку у Святоуспенській Унівській Лаврі на знак вдячності за врятування життя

19 серпня 2005 року, на свято Преображення Господнього, у Святоуспенській Лаврі в с. Уневі (Перемишлянський р-н Львівської обл.) відбулося урочисте відкриття меморіальної таблиці на честь Слуги Божого Митрополита Андрея та Блаженного Архімандрита Климента Шептицьких за врятування єврейських, українських та польських дітей у часи Другої світової війни.

Меморіальна таблиця встановлюється з ініціативи врятованого в цій обителі Міністра закордонних справ Польщі Адама-Даніеля Ротфельда, який особисто відкрив таблицю у присутності Патріарха УГКЦ Блаженнішого Любомира Гузара, Пресвященного Кардинала Мар'яна Яворського, представників Греко-Католицької та Римо-Католицької Церков України та Польщі.

У 1941 р. Слуга Божий Митрополит Андрей та його брат Блаженний Архімандрит Унівської Лаври Климентій Шептицький, спонукувані Господньою заповіддю любові до ближнього, започаткували та керували потужною акцією, спрямованою на врятування невинно переслідуваних фашистською владою євреїв. Завдяки їх діяльності врятовано сотні євреїв від жорстоких тортур та лютої смерті. У греко-католицьких монастирях переховували ба-

О.-архімандрит Климентій Шептицький і ченці-студити (30-ті роки XX ст.)

гато єврейських дітей. Монахи і монахині свідомо і добровільно ризикували своїм життям, рятуючи переслідуваних.

З 1941 по 1947 рр. Адама-Даніеля Ротфельда (тепер Міністр закордонних справ Польщі) переховували в сиротинці Унівського монастиря Студійського Уставу. «Було це пізньої осені, — згадує п. Ротфельд, — найпевніше, на початку грудня 1941 року. Влада студитського монастиря запропонувала, щоб дітей шкільного віку з нашої родини перевезти до монастиря в Уневі

з метою їх врятування. (...) Монах, котрий привіз хлопців, перед тим як попрощатися, вже стоячи в дверях, звернувся до мого батька (цю мить пам'ятаю дуже добре, бо стократно повертався до неї в думках) з питанням: «Пане докторе, може, Ви б віддали нам під опіку свого сина?» Мені було тоді три з половиною роки. Я зорієнтувався, що всі дивляться на мене з очікуванням. Підвівся. Раптом ціла родина кинулася в поспіху мене вдягати, обіймати, цілувати. Мене вивели на подвір'я, де чекав запряжений віз. Це була остання мить, коли я бачив своїх батьків. У монастирі в сиротинці були різні діти — переважно українські, одна дитина польська. Три хлопці були з єврейських родин. Вони потрапили туди внаслідок рішення Митрополита Греко-Католицької Церкви Андрея Шептицького, який закликав усі монастирі, що йому підлягали, аби серед українських і польських сиріт переховувати також єврейських дітей. У результаті цієї акції врятовано життя близько 150 дівчат та хлопців у жіночих та чоловічих монастирях».

В Уневі Міністр закордонних справ Польщі Адам-Даніель Ротфельд зустрівся з представниками української влади, керівниками Греко-Католицької та Римо-Католицької Церков.

Прес-служба УКУ

Володимир Сергійчук, професор Київського держуніверситету ім. Тараса Шевченка: «Перенесення осідку Глави УГКЦ зі Львова до Києва — процес закономірний»

«Цей процес мусив відбутися, тому що час минулий, особливо повоєнний час показав, що Українська Греко-Католицька Церква — це є потужна національна сила, та сила, яка працює не тільки для регіону, де вона найбільше поширена — для Галичини, — а сила всеукраїнського масштабу. Вона впливала на події загальноукраїнського масштабу.

Протягом багатьох років ця Церква була справді чинником національно-визвольного руху. Вона підтримувала його. Вона зберігала свою діяльність і українську духовність. І її провідники, особливо XX століття — Митрополит Андрей Шептицький та Патріарх Йосиф Сліпий — були справді постатями всеукраїнського масштабу,

які завжди думали про весь український народ.

І сьогодні, коли УГКЦ має можливість вільно розвиватися на теренах всієї України, і, як ми переконалися, вона має своїх прихильників не тільки на Заході, але і в Центрі, і на Сході, — то цілком закономірно, що головний престол цієї Церкви має бути в столиці, бути на Дніпрі, на Наддніпрянщині, бо ця Церква працює для всієї України.

Хто боїться УГКЦ? Насамперед ті, що бояться, що ця Церква через свій високий духовний рівень зможе притягнути на свій бік багато віруючих людей з Центральної України, зі Східної України — це однозначно. Бояться впливу, але при цьому подають так, що це начебто вплив Ватикану, що це мо-

же призвести до окатоличення. Подібні побоювання були, коли українські православні 1596 року йшли під Римського Папу. Тоді казали, що уніатство — це є знаряддя окатоличення українців. Але, я думаю, що нинішній провід УГКЦ такий же мудрий, як і тоді, понад чотириста років тому, коли вони повели свою паству під Римського Папу не через латинського кардинала, а уклали безпосередній союз із Ватиканом, тобто залишили у цьому союзі зміст українського релігійного обряду таким, яким він був із часів Київської Церкви.

В моєму розумінні Українська Греко-Католицька Церква — це Київська Церква, коріння своє має у Києві, і її право — бути на Київських горах».

Україна відзначила 14-ту

24 серпня 2005 року виповнилося 14 років від того дня, коли було проголошено державну незалежність України. З цієї нагоди в Києві відбулися святкові заходи, участь в яких взяли Президент України Віктор Андрійович Ющенко з дружиною Катериною Михайлівною та дітьми, голова Верховної Ради Володимир Михайлович Литвин, прем'єр-Міністр України Юлія Володимирівна Тимошенко, члени уряду, інші високі державні керівники, відомі політичні і громадські діячі, представники дипломатичного корпусу, а також численні кияни і гості столиці.

Присвячені Дню Незалежності святкування розпочалися зі спільної молитви, яка відбулася у соборі Святої Софії Київської. В цьому заході взяли участь Глава УПЦ КП Патріарх Філарет, керуючий справами УПЦ (Московського Патріархату) архієпископ Переяслав-Хмельницький Митрофан, який представляв відсутнього митрополита Володимира (Сабодана), Глави УАПЦ митрополит Мефодій (Кудряков) та УГКЦ кардинал Любомир Гузар, єпископ РКЦ Маркіян Трофим'як, керівник об'єднання баптистів Григорій Комендант, перші особи інших протестантських церков, а також мусульманської та іудейської громади.

*Вельмишановний
Вікторе Андрійовичу!
Вельмишановний
Володимире Михайловичу!
Вельмишановна
Юліє Володимирівно!
Шановні члени Уряду України,
державні і громадські діячі!
Дорогі друзі, браття і сестри!*

Сьогодні ми зібралися в цьому славному соборі Святої Софії, щоб відсвяткувати 14-ту річницю незалежності Української держави, помолитися і попросити Благословення Боже на майбутнє.

За свою майже тисячолітню історію цей собор пам'ятає багато подій славних і скорботних. Нині ми святкуємо радісну подію — День Незалежності України.

Протягом століть український народ боровся за свою державність, пролив багато крові, перетерпів безліч страждань, а бажаної мети не досягав, бо не було ще на те благословення Божого. А коли прийшов час — Бог благословив бути Україні незалежною державою. Це сталося без насилля, без зброї, без пострілів гармат і без пролиття людської крові. Незалежність прийшла з неба мирно і тихо. Ось що значить благословення Боже!

В роки незалежності попередня влада багато зробила, але не пішла дорогою правди і демократії. Тоді Бог надихнув народ захистити правду, демократію і свободу.

На Майдані Незалежності і вулицях Києва, а також в інших містах України

різні політичні сили об'єдналися на платформі боротьби проти неправди, за добро і правду. Боролися за демократію і свободу слова, а краще сказати — йшла боротьба між добром і злом. У цій боротьбі верх взяла християнська любов, яка виявилася в доброті, допомозі один одному, милосерді, толерантності та інших добрих вчинках. Це була ознака присутності благодаті Божої і Божого благословення. Помаранчева революція здивувала цілий світ. Він не жахався її, як жахаються кривавих революцій. Переміг народ, бо з ним був Бог.

Незалежність і помаранчева революція мають між собою спільне — це благословення Боже.

Хоч в цій боротьбі перемогло добро, але зло залишилося в країні і дає про себе знати. Воно не хоче здавати свої позиції і цим пояснюються існуючі проблеми. Коли народ об'єднався проти зла, він переміг. А ось об'єдна-

тися навколо добра у багатьох не вистачає ні мудрості, ні сили. Тому наше суспільство залишається неконсолідованим. Навіть Церкви не можуть об'єднатися в християнській любові. Українське православ'я залишається роз'єднаним, хоч всі ми визнаємо, що в Українській державі повинна бути єдина Помісна Православна Церква. Треба любити Україну не на словах, а ділом.

Багато хто любить себе в Україні, а не Україну в собі. Всі ми хочемо, щоб Бог благословляв наші труди, але треба при цьому знати, що Господь не може допомагати гріху і злу. Боже благословення буде на нас, коли ми будемо ходити дорогою правди, шляхом виконання заповідей Божих.

Сьогодні ми зібралися на цьому святому місці, щоб піднести подячні молитви Господу нашому Ісусу Христу за всі його благодіяння до України і нашого народу. Ми щиро дякуємо Господеві за незалежність Української держави і за перемогу добра в помаранчевій революції, за те, що Він дав нам справжнього українського Президента Віктора Ющенка та інших видатних державних і політичних діячів.

Помолимося же за Українську державу, за її Президента, за Верховну Раду, за український Уряд і за весь український народ. Помолимося тією молитвою, якою навчив нас молитися Сам Господь наш Ісус Христос:

Отче наш, що еси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі,

річницю своєї Незалежності

Святкування Дня незалежності розпочалось з молитви

У спільній урочистій молитві в Софійському соборі у Києві, у якій єднались представники близько 20 найбільших релігійних конфесій, представлених в Україні, від Української Греко-Католицької Церкви взяли участь Глава УГКЦ Блаженніший Любомир Гузар та єпарх Івано-Франківський Преосвященний Владика Володимир Війтишин. Учасниками молитви також були: Глава Української Православної Церкви Київського патріархату Філарет, Архієпископ Переяслав-Хмельницький, керівник справами УПЦ у підпорядкуванні Московського патріархату Митрофан, Глава Української Автокефальної Православної Церкви Мефодій, Заступник Голови Конференції Римо-Католицьких Єпископів України Маркіян Трофим'як, Єпископ Української Лютеранської Церкви Вя-

чеслав Горпинчук.

Крім того, учасниками молебня були Муфтії духовного управління мусульман України Ахмед Таміл, Муфтії духовного управління мусульман Криму Еміралі Аблаєв, Головний рабин Києва і України, об'єднання іудейських релігійних організацій Яков Дов Блайх, Президент Українського біблійного товариства Анатолій Глухівський

Першим молитву за Україну виголосив глава УПЦ КП, потім представник УПЦ МП, відтак глава УАПЦ, УГКЦ та представник РКЦ.

Глава УГКЦ Блаженніший Любомир Гузар у своїй молитві зокрема просив: «Господи Боже наш, Ти обіцяв вислухати кожну нашу молитву. А ще більше Ти обіцяв, що де двоє або троє згодяться в твоє ім'я, Ти будеш з ними.

Ми тут зібрані не є ще цілковито об'єднані між собою, але ми вже об'єднані у спільному бажанні молитися за нашу державу. Тому ми певні, що Ти є тут між нами і що Ти слухаєш наші молитви. Ми молимося за кожного жителя нашої держави, за літніх людей, за дорослих, за молодь, за дітей. Ми молимося за хворих і за здорових. Ми молимося за правління нашої держави, молимося за всіх, хто в нашій країні виконує якусь владу. Молимося за всіх наших людей, поручаємо їх твоїй особливій увазі і просимо у Тебе: благослови нашу державу, а нас усіх, які зібрались тут спільно помолитись, утверди у Твоїй любові і дай нам, щоб ми до Тебе зверталися, Тебе прославляли, Тобі дякували, Тобі молилися одним серцем і одними устами».

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

Закінчення. Поч. на стор. 10
хліб наш насущний дай нам сьогодні і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим, і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є Царство, і Сила, і Слава на віки віків. Амінь.

(Цю молитву вголос читали також багато з тих, хто був присутній у Софійському соборі).

Помолимося за Президента України, щоб Господь дарував йому здоров'я, мудрість і силу вести Український корабель дорогою правди Божої. Помолимося за Верховну Раду, Уряд, щоб Господь укріпив і умудрив їх служити добробуту українського народу.

Помолимося за весь український народ, щоб Господь був милостивим до гріхів і провин наших і послав нам мир, благоденство і єдність. Помолимося за єдність святих християнських Церков і за спасіння всіх нас.

Нехай Боже благословення завжди перебуває над Україною і її народом!

Після цього слова молитви виголосили архієпископ Митрофан (УПЦ МП), митрополит Мефодій (УАПЦ), кардинал Любомир Гузар (УГКЦ), єпископ Маркіян Трофим'як (РКЦ) та Григорій Комендант (ВСОЄХБ). Президент України з дружиною і дітьми,

голова Верховної Ради та прем'єр-міністр поставили свічки перед образом Божої Матері іконостасу собору. Завершилася молитовна подія співом «Молитви за Україну» на музику Миколи Лисенка.

Після цього Президент, державні та релігійні діячі взяли участь у церемонії покладання квітів до пам'ятників рівноапостольному великому князю Володимиру, Тарасу Шевченку та Михайлу Грушевському. Ранкова частина святкувань завершилася на Майдані Незалежності, де пройшов урочистий концерт, а Президент України виголосив промову.

В цій промові він серед іншого приділив увагу проблемі духовного і культурного відродження українського народу. Майдан Незалежності зустрів оплесками слова Президента: «Високу місію повернення нації до її духовних витоків має виконати відновлена єдина

Помісна Православна Церква».

Увечері на території Святої Софії Київської, де у великокняжчі часи відбувалися не тільки релігійні події, але й прийом послів, народні віче і святкування, перед Митрополичими палатами відбулося офіційне прийняття з нагоди Дня Незалежності України. Від Київського Патріархату на прийняття були запрошені Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, голова Управління зовнішніх церковних зв'язків архієпископ Білоцерківський Олександр і намісник Михайлівського Золотоверхого монастиря архієпископ Переяслав-Хмельницький Димитрій.

Новий, європейський і демократичний, спосіб святкувань, невідомий радість людей, які на вулицях Києва вітали керівників держави, пов'язаність святкування з духовними і культурними традиціями українського народу — все це відрізняло цьогорічний День Незалежності від попередніх подібних свят. Подякуємо Богові за те, що ми прожили в незалежній Українській державі її наповнений драматизмом, боротьбою і радістю перемоги добра над злом чотирнадцятий рік та попросимо благословення на наступний — п'ятнадцятий.

Благослови Боже!

Прес-служба Київської Патріархії

Закінчення. Поч. див. стор. 2

спільної молитви на місці будівництва Патріаршого собору Воскресіння Христового (Київ, вул. Микільсько-Слобідська) зустрів пикет за участю порівняно невеликої кількості громадян під червоними прапорами та хоругвами. Вони у своїх промовах заохочували не допустити до «окатоличення споконвіку православної землі». На що вірні УГКЦ відповіли своєю спільною літургійною молитвою за єдність християн, за дар любові до ближнього.

Сценарій урочистостей з нагоди перенесення осідку Глави УГКЦ був доволі простий: на початку Літургії найстарший за віком єпископ — Преосвящений Владика Софрон (Мудрий) прочитав Офіційне повідомлення про перенесення осідку Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви з міста Львова до столичного міста Києва (див. стор. 2), відтак розпочалася Літургія, а після її завершення — коротка мистецька програма.

Архієрейську Літургію очолював кардинал Любомир Гузар, Глава УГКЦ — Верховний Архієпископ Києво-Галицький. Із Предстоятелем УГКЦ співслужили Владика, члени Синоду Єпископів УГКЦ, о. Войцех Залуський, тимчасово повірений у справах Апостольської Нунціатури в Україні, та численне (більше ста осіб) духовенство. У Літургії взяли участь більше трьох тисяч мирян. Гостями цієї урочистості були представники УПЦ КП, УАПЦ, Грузинської Православної Церкви, представники протестанських Церков та релігійних організацій, представники державної влади.

У проповіді (див. стор. 5) Блаженніший Любомир зосередив увагу на тезі «Київ — колыска християнства». Глава УГКЦ торкнувся також проблеми поділу християн. На його думку, дивлячись на міжконфесійну роз'єднаність, ми часто опускаємо руки і думаємо, що цього ніколи не зможемо виправити. Але у справі об'єднання ми маємо покладатись не на себе, а на Господа, який, безумовно, бажає такої єдності і це дає нам підстави для твердої надії. «Нехай наші серця у цей день наповнюються новою надією», — сказав на завершення Блаженніший.

о. Ігор Яців,

прес-секретар Глави УГКЦ

(Стор. 12-13: див. фоторепортаж)

**Дмитро Степовик,
професор Київської Духовної Академії УПЦ КП,
доктор філософських та богословських наук:**

«Церква повертається до свого центру, в якому вона і виникла»

«Ніякої революції в цій події, в акті перенесення осідку Глави УГКЦ зі Львова до Києва немає. Тому що уніатська або Греко-Католицька Церква, як ми тепер називаємо її, уже була тут, у центрі Києва. Після Берестейської унії митрополит Греко-Католицької Церкви називався Київським митрополитом і деякий час жив у Києві. Власне, зараз Церква повертається до свого центру, в якому вона і виникла.

Звичайно, сьогодні зовсім інша ситуація, ніж наприкінці 16 — на початку 17 століття. Різна конфесійна ситуація, різна політична ситуація, Україна тепер не розділена між різними імперіями, вона одна держава і до того ж незалежна.

Але є внутрішні сили, і не тільки внутрішні, а і зовнішні, які чинять спротив цьому актові. Але щодо істинних українських християн — до якої б конфесії вони не належали — цей переїзд є фактом позитивним. Позитивним є тому, що коли Предстоятель УГКЦ мешкатиме в столиці України, контакти з ним інших Церков, скажімо, УПЦ КП, та й інших Церков — можливо, протестантських, можливо, і римо-католицької, — буде спрощений. Ми зможемо активніше проводити спільні молитовні заходи.

Є визначальні дні в історії україн-

ської держави: День Незалежності, день Героїв Крут, день пам'яті жертв Голокосту. Є багато інших визначних національних дат, і їх варто відзначати так, щоб Глава Церкви, приїжджаючи на це свято, не почувався тут гостем. Він повинен почуватися тут як один з членів великої християнської громади, як Глава великої Церкви, яка нараховує мільйони вірних.

Я особисто, як викладач Київської Духовної Академії УПЦ КП, вітаю Владика Гузара в Києві. Це розумна, делікатна, далекоглядна людина, прекрасний політик. Я його знаю вже років 20. Спочатку ми зустрілися в Римі, потім в США. Я думаю, що він давно знайшов вже спільну мову з Главами інших Церков. І така толерантна людина, яка дуже зважено виголошує свої проповіді і промови, зможе добре порозумітися з іншими. Маємо доброго Главу Церкви, і інші Церкви повинні, на мою думку, зустріти це позитивно.

Що стосується протестів... У нас є одна «ультрасвята» Церква, з центром, який розташований поза межами України, яка протестувала і буде протестувати проти переїзду, тому що вважає своєю канонічною територією і Київ, і навіть Львів, і цілу Галичину... Але це фантазія, яка ніколи не здійснювалася на практиці, і тим більше да-

лека до здійснення сьогодні. Це треба сприймати як належне, просто як супровідні шумові ефекти, коли відбуваються дуже важливі події. Ці всі шуми, демонстрації, протести, виступи, звернення до світської влади, до народу, введення сюди якоїсь електоральної виборчої психології, щоб впливати на людей — все це можливо, але ми знаємо, що наш народ з дня на день, з року на рік мудрішає і може відрізнити половину від зерна. Тому ми кажемо: «Ласкаво просимо до Києва, шановне представництво УГКЦ на чолі з її Предстоятелем!»

Наскільки мені відомо, позиція Патріарха Філарета є позитивною. Він давно, ще коли тільки виникла така думка, сказав, що вітатиме переїзд Глави УГКЦ до Києва. Такої самої думки дотримується і більшість нашого єпископату, а це — близько сорока єпископів, а також інтелектуальна еліта, а це — наші духовні школи: дві академії, богословський факультет університету у Чернівцях, інститут в Івано-Франківську, шість духовних семінарій: від ректорів до студентів-семінаристів. Адже за роки незалежності України багато з нас зрозуміли будівничу, духовно піднесену роль УГКЦ, зрозуміли, що це не ворог чи конкурент, а наш чудовий партнер».

СТАТТЯ

Шанси Помісної Православної Церкви на Україні

Частина 1.

Чому «православні комуністи» завжди будуть проти?

«Не поділити народ і душу» закликає відома у депутатських колах своєю «ортодоксальністю» К. Самойлик. Причому під душею українського народу чомусь розуміється виключно Московський патріархат. Почавши з ідентифікаційних кодів (принагідно зазначимо — теми абсолютно надуманої), авторка прогнозовано закінчила протестом проти об'єднання Православної Церкви і — як наслідку такого об'єднання — проти утвердження і визнання Помісної Православної Церкви. Оскільки К. Самойлик не єдина з когортти тих «фахівців за сумісництвом із церковних питань» (достатньо згадати програмні статті знаних «каноністів» В. Медведчука, Г. Васильєва та ін.), які намагаються протидіяти процесу конституювання помісності Православної Церкви, вважаємо необхідним розкрити об'єктивне підґрунтя такої позиції комуністів, соціал-демократів та іже регіонів з ними.

У своєму аналізі проблем, пов'язаних з визнанням Української Помісної Православної Церкви, ми виходимо з того, що це природний і закономірний процес, який характерний для всіх країн із переважно православним населенням. Відповідно до канонічних вимог (34 Апостольське правило) політична незалежність згодом повинна призвести і до автокефалії (незалежності) місцевої Православної Церкви. Як правило, Православні Церкви отримували помісний статус в той час, коли народи, які складали ці Церкви, завоювали політичну незалежність. Втрата ж останньої, як правило, закінчувалася і анулюванням автокефального статусу Церков (яскравим прикладом цього є Сербська, Болгарська, Грузинська та інші Церкви, деякі з яких навіть кілька разів втрачали та згодом знову отримували свою автокефалію у зв'язку з політичною кон'юнктурою). Саме тому «запізнілі націоналізми» народів, чий «культурний образ» сформувався під рішучим впливом православ'я, надзвичайно чутливі

до статусу своїх Церков. Адже визнання чи невизнання автокефалії стало опосередкованим визнанням/невизнанням державності цих народів навіть у найновішій історії людства.

Становлення Української Помісної Православної Церкви об'єктивно не влаштовує політиків реваншистського напрямку, які намагаються у тій чи іншій формі відновити Радянський Союз або ж отримати карт-бланш на черговий соціал-демократичний експеримент. Адже, як показує історична практика, конституювання і визнання у християнському світі Помісної Церкви завжди значно зменшувало ідеологічний, духовний та зрештою і матеріальний вплив інших держав на суспільні процеси в даній країні. А тому отримання канонічного Томосу і прогнозоване зростання Української Помісної Православної Церкви (за рахунок тих громад віруючих, які симпатизують цій Церкві, але не переходять через канонічні застороги) стане для всього українського суспільства своєрідною «точкою неповернення», тобто зробить процес проведення тут демократичних реформ у напрямі євроінтеграції остаточним і незворотним.

Крім того, враховуючи специфіку розвитку України, більшість аналітиків наголошують на тому, що конституювання Помісної Церкви і відхід до неї українофільських парафій із УПЦ Московського патріархату дозволить значно зменшити вплив українофобських чинників (а вони на попередніх президентських виборах чітко проявилися в діяльності УПЦ МП) в наступних виборчих кампаніях.

Нинішній стан невизнання християнською спільнотою Помісної Церкви в Україні реально порушує права і свободи тих мільйонів православних віруючих, які вважають себе вірними УПЦ КП чи УАПЦ. Таке невизнання значно обмежує міжправославні контакти, участь у загальнохристиянських заходах тощо, тобто, в глобальному, стримує поступ України в Євросоюз. З іншого боку, це надзвичайно влаштовує політиків лівого спрямування, до яких уже віддавна приєдналися і вірні Мос-

ковського патріархату. Ще не забулися плакати, з якими ченці Києво-Печерської лаври пікетували Верховну Раду. Заклики на кшталт (мовою оригіналу) «Хотите в Европу — идите в ж...» навряд чи додали авторитету отцям, як і (...) намагання довести, що об'єднання Європа є не чим іншим, як прообразом держави антихриста.

Ще одне важливе питання, яке не можна обійти, говорячи про проблему визнання Помісної Церкви в Україні, торкається УГКЦ. Нині є очевидним, що надання статусу патріархату Українській Греко-Католицькій Церкві штучно гальмується Московською патріархією, яка заявляє претензії на Україну як на свою «канонічну територію». Визнання християнською спільнотою на теренах України Помісної Православної Церкви зніме ці зазіхання з порядку денного і переорієнтує переговорний процес з площини «Ватикан — Росія» на площину «Ватикан — Україна», як це й повинно було б бути, навіть виходячи з елементарної логіки.

У проблемі визнання Української Помісної Православної Церкви московських ортодоксів (до яких, як показує практика, нині слід віднести і промосковських політиків) надзвичайно турбують декілька моментів канонічного передання Константинопольської Церкви. Так, згідно з традиційною точкою зору, Вселенський патріархат має право: ініціювати надання автокефалії місцевій Церкві, проголосувати автономію або автокефалію певної церковної території (у консенсусі з іншими Помісними Православними Церквами); виступати в якості третейського судді (вищої апеляційної інстанції) в ситуації конфлікту між двома Помісними Церквами. Ці права, в принципі, дозволяють Константинополю за сприятливих церковних та політичних умов визнати в Україні Помісну Православну Церкву.

На противагу цьому Московська Церква намагається об'єднати навколо себе ті Помісні Церкви (передусім Сербську, Болгарську, Польську), які мають дещо інші канонічні уявлення

та заперечують вищезазначені права Константинополя. Тому, використовуючи розбіжність у тлумаченні канонів різними Помісними Церквами, Московський патріархат намагається чинити максимальний тиск на Константинополь з метою змусити його відмовитись від визнання Української Помісної Православної Церкви.

На думку експертів, чинячи тиск на Константинополь, Московський патріархат активно сприятиме зростанню критичних настроїв проти Вселенського патріархату серед ієрархії, духовенства та церковної громадськості Православних Церков; неофіційно оголосить «теологічну війну» патріарху Варфоломею як ієрарху, який нібито намагається стати «східним папою» та грубо порушує канони; як крайній захід, може повторно відбутися розрив «євхаристичного спілкування» із Вселенським патріархатом. Для цього Московський патріархат може навіть звинуватити Вселенський патріархат в «єресі екуменізму», а себе буде позиціювати як «хранителя православ'я».

Проте такий крок, на нашу думку, не надасть Москві необхідної переваги. Тому остаточну долю протистояння (та остаточного канонічного визнання Української Помісної Православної Церкви) вирішить реакція Помісних Православних Церков на конфлікт між Москвою і Константинополем. І слід зазначити, що позиція Москви не є аж такою бездоганною і сильною — досить нагадати фактично капітуляцію московських амбіцій в естонському конфлікті. Активно підтримати Вселенський патріархат в його протистоянні Московському патріархатові можуть одразу кілька потужних Церков, серед яких варто виділити Румунську Церкву, яка останнім часом перебуває в жорсткому протистоянні з РПЦ. Побожовання такої підтримки з боку давніх Патріархатів Сходу, особливо після відомої заяви архієпископа Всеволода (Майданського), очевидно і змусило Предстоятеля УПЦ МП митрополита Володимира (Сабодана) у квітні та травні цього року двічі (і на значний, як для паломництва, час) з'їздити на прощу в Єрусалим, де він вів активні переговори з місцевими ієрархами, заручаючись, вірогідно, їх підтримкою.

І, нарешті, фактор, який видається нам найголовнішим — надання автономії (автокефалії) УПЦ МП, а тим біль-

ше визнання УПЦ Київського патріархату чи УАПЦ суперечить головним засадам реальної державної політики Російської Федерації щодо України (неоімперіалізм, або, за висловом Чубайса, «ліберальний імперіалізм»). Якщо раніше про це відкрито писали тільки в російських ЗМІ, то в роки «пізнього Кучми» подібні ідеї стали мусуватися як «прогресивні» і в Україні. Зокрема, одеська промосковська організація «Единое Отечество» (і не одна вона в Україні) постійно «б'є в набат», наголошуючи, що УПЦ МП — це останній «зв'язок України з Росією і Білорусією, остання скрипка православної цивілізації», а тому Причорномор'я ніяка не Україна, а Новоросія, з усіма відповідними висновками.

Як бачимо, повністю підтверджуються пророчі слова відомого церковного дисидента радянських часів Гліба Якуніна, який ще десять років тому прогнозував, що допоки збережеться духовна імперія Алексія II, відродження політичної (Російської чи Радянської) імперії є можливим в будь-який момент.

З огляду на вищесказане стає зрозумілим, чому політика нинішньої влади, спрямована на невтручання у церковні справи, на забезпечення реального дотримання законодавства та рівності релігійних інституцій в регіонах країни, викликає шалений спротив не стільки церковників, скільки наділених тією чи іншою владою прокомуністичних і промосковських політиків. Рівні можливості УПЦ МП та УПЦ КП можуть практично зупинити зростання Московського патріархату в Україні, сприятимуть визріванню у віруючих ідеї помісності і глибокого розуміння необхідності автокефалії. Своєю чергою Помісна Церква, як уже було наголошено, може назавжди похоронити мрію про російськомовну неоімперію...

Проте об'єктивності заради слід заспокоїти наших москвофілів. Перший шок наші церковні та світські малороси пережили і нині потихеньку стали займати звичні місця у президіях різних заходів (...), заховавши подалі (принаймні до наступних виборів) антиющенківські листівки та антиукраїнські плакати, знову взяли визначати релігійну політику в своїх регіонах.

Будь-які несміливі намагання з Києва, як відповідь на численні протести

віруючих УПЦ КП чи УАПЦ, привести діяльність вищезазначених владик у відповідність до чинного законодавства, викликають хвилю ненависті і українофобства з боку підбурюваних політиками і церковниками віруючих. Більше того, вимога рівного ставлення до Церков викликає нерозуміння навіть чиновників з регіональних органів влади та міністерств, яким, за старою звичкою, все ніколи вникнути у важливість релігійних проблем. А тому останнім часом наші губернатори та міністри все частіше кличуть на свої заходи представників лише однієї (як їм сказали, найбільшої) Православної Церкви.

А тим часом УПЦ МП всіляко розігрує із себе жертву політичних репресій і подає події з конституювання Української Помісної Православної Церкви як відкритий тиск на неї з боку української держави. В цій ситуації видаються можливими і відверті провокації з боку як УПЦ МП, так і світських політиків з метою дестабілізувати ситуацію в країні та підключення західних правозахисних організацій для «унормування» проблеми. На допомогу «русскоязычним» поспішає і політичний бомонд Росії — нині на протидію конституювання Української Помісної Православної Церкви задіяні практично всі дотичні до церковного питання структури РФ. Достатньо згадати скандальний арешт у Стамбульському аеропорту українського громадянина, єпископа Константинопольського патріархату Іларіона (Рудника), який був перекладачем на переговорах між Віктором Ющенком та Вселенським патріархом Варфоломеєм під час офіційного візиту Президента України в Туреччину.

Очевидно, що справжній економічний та політичний тиск (як це було у 1996-97 рр. в Естонії) на вище керівництво України з намаганням протидіяти унезалеженню і визнанню у світі Української Помісної Православної Церкви ще попереду...

Частина 2.

Чому УПЦ МП не отримує Помісного статусу?

З позиції конституювання Української Помісної Православної Церкви важливим є питання — на основі якої Церкви воно може відбутися? Останнім часом хором зазвучали голоси ок-

ремих політиків, наближених до Московського Патріархату, що Українська Помісна Православна Церква може бути утворена на основі УПЦ МП (...)

Нагадаємо, що Ювілейний Архієрейський собор Російської Православної Церкви у 2000 р. визначив віртуальний статус УПЦ МП як «самоуправної і незалежної в управлінні Церкви». Зауважимо, що такого статусу Церкви у православних канонах не існує, оскільки визнається лише автономія і автокефалія — в обох випадках Церкву заносять у православні диптихи. Проте, згаданий Архієрейський собор РПЦ категорично відхилив прохання ієрархії УПЦ МП не лише про автокефалію, але й про автономію, або, як висловилися українські архієреї, «уточнення» того канонічного статусу УПЦ МП, який був визначений для неї Московським патріархом Тихоном на Помісному Соборі 1917-1918 років і ніколи, до речі, не скасовувався. Московський патріарх Алексій II у приватній розмові сказав українським ієрархам: «Ну, дамо ми вам зараз автокефалію, а хто вас визнає? Американцям дали, Японській Православній Церкві дали — ні тих, ні других не визнала повнота православ'я».

Таким чином, єпископат РПЦ відмовив УПЦ МП у статусі, аналогічному до статусу Синайської чи Фінляндської автономних Православних Церков. Тому УПЦ МП не занесена у диптихи і не є автономною Церквою з точки зору світового православ'я. Диптихальні Помісні Православні Церкви визнають УПЦ МП лише як частину Московського патріархату, а саме — як «єпархії РПЦ на території України».

З політичної точки зору, УПЦ МП, незважаючи на заяви окремих єпископів про українство цієї Церкви, діє як невід'ємна частина Московського патріархату не лише інституційно, але й у богословському, та, зрештою, культурному — у напрямі русифікації віруючих — планах. Причиною цього, як вже було сказано вище, є те, що наявний статус УПЦ МП канонічно не формалізований, юридично не виписаний, а Московський патріархат дозволяє собі навіть пряме втручання (хоч формально це нібито й унеможливлено Статутом УПЦ МП) у справі УПЦ МП (...)

Проте зараз (після перемоги Пома-

ранчевої революції) умовності поступово відкидають. Наприклад, 20 квітня 2005 р. Синод РПЦ призначив керуючого Сумською єпархією УПЦ МП владика Йова (Смакоуза) єпископом Каширським, вікарієм Московської єпархії, керуючим патріаршими парафіями в Канаді (див. зошит № 23 засідань Синоду РПЦ).

Владика Йов, на вимогу Московського Синоду, помінявся місцями з єпископом Марком (Петровци), який очолював російські парафії у Канаді останні 5 років. Тобто порушення декларованого «самостійного і незалежного» статусу УПЦ МП сталося двічі — при знятті одного єпископа і призначенні іншого без відповідного рішення Архієрейського собору чи Синоду УПЦ МП. Те, що владика Марк до свого служіння у Московській єпархії, був у складі УПЦ МП, ніяк не виправдовує ситуацію — за такою логікою Московський патріарх може поставити на українські єпархії кілька десятків єпископів, які мають українське походження, але служать на теренах Росії.

А тепер трохи соціології та цифр. За даними соціологічних опитувань, симпатиками УПЦ МП є 15,4% населення. Це становить близько 7,2 млн. осіб. Проте з 3,75 млн. українських громадян, які відвідують храми щотижня, до УПЦ МП себе зараховують лише 790 тисяч осіб (21,1%). Отже, кількість активно практикуючих вірних УПЦ МП в Україні не сягає навіть мільйона. Ці дані вказують на те, що претензії УПЦ МП на будь-який особливий статус в українському суспільстві не мають соціальної бази. Кількість протестантів і греко-католиків серед тих, що щотижня моляться в храмі, є вищим від числа т.зв. «канонічних» православних.

Крім вищесказаного, зазначимо, що створення Української Помісної Православної Церкви на основі УПЦ МП є неможливим без згоди самої УПЦ МП. Проте ні для кого не секрет, що, за невеликими винятками, практично весь її єпископат (...) та значне число священників і мирян, більшість журналістів церковних ЗМІ налаштовані до ідеї автокефалії вкрай вороже. І недивно — на зміну існуючого «канонічного» статусу УПЦ МП (умовно самоуправна частина РПЦ), Церква отримує статус незвизаної у світі ав-

тономії (чи навіть автокефалії).

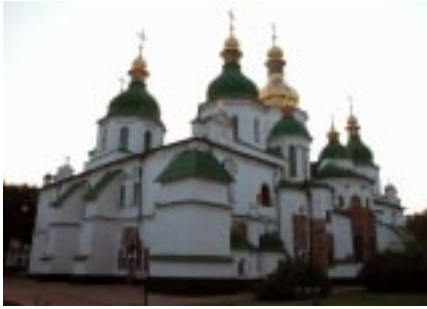
Адже не треба бути провидцем (і наведене вище висловлювання Алексія II щодо цього є підтвердженням розуміння цього на всіх рівнях РПЦ), щоб стверджувати, що після трьох, за останні сто років, заяв про розгляд України як своєї канонічної території, Константинопольський патріархат ніколи не визнає автономного (чи автокефального) статусу УПЦ МП, отриманого від Московського патріархату. Яскравим прикладом цього є згадувана Американська Православна Церква, яка після отримання автокефалії у 1971 р. від РПЦ, й досі не визнана не лише Вселенською патріархією, а й Александрійською, Антіохійською, Єрусалимською та Елладською Церквами.

(...) Значно більше шансів стати в основі Української Помісної Православної Церкви у другій за чисельністю зареєстрованих парафій Православної Церкви в Україні — УПЦ Київського Патріархату. Незважаючи на слабку представленість в східному та центральному регіонах (що є наслідком цілеспрямованої політики кучмівського оточення щодо недопущення розвитку УПЦ КП на Сході і Півдні країни), до симпатиків УПЦ КП зараховують себе 11,7% населення, або 5,5 млн. осіб. Із 3,75 мільйона громадян України, які відвідують храми щотижня, до УПЦ КП себе зараховують 720 тисяч, що лише на 70 тисяч менше, ніж в УПЦ МП.

(За даними комплексного соціологічного дослідження, проведеного Центром ім. Разумкова і опублікованого в журналі «Національна безпека і оборона» №3 за 2004 р., до Київського патріархату себе відносять 15,2% або 5757 тис. осіб віком понад 18 років, в той час як до Московського патріархату себе відносять 11,2% або 4261 тис. осіб віком понад 18 років. Дані про населення взяті за переписом 2001 р. Загалом в різних соціологічних опитуваннях, які проводилися в Україні з релігійного питання починаючи з 1995 р. українськими, російськими та європейськими інституціями, співвідношення прихильників Київського і Московського патріархатів укладається в межі 3 до 2 — 2 до 1, а часом розрив є ще більшим. Проведене на замовлення УГКЦ опитування, на яке спирається автор — єдине, яке дає зворотне співвідношення. Слід також врахувати те,

що з першої половини 2004 р., коли було опубліковано дані опитування, в суспільстві відбулися значні зміни. Зокрема, в наслідок президентської виборчої кампанії суспільний імідж Московського патріархату впав, тоді як Київського — зріс — *ред.*)

На відміну від УПЦ МП, УПЦ КП готова залучитися до створення Української Помісної Православної Церкви за активної участі Вселенського патріархату. Принаймні в УПЦ КП значно більше шансів, аніж в УАПЦ, до симпатиків якої зараховують себе 0,7 % населення, або 330 тисяч осіб. Із загального числа — 3,75 мільйона українських громадян, які відвідують храми щотижня, до УАПЦ себе зараховують 38 тисяч. Створення Української Помісної Православної Церкви на базі УАПЦ суттєво ускладнене низкою чинників: всередині УАПЦ склалася конфліктна ситуація; Церква має гостру нестачу церковних кадрів, яскраво виражений регіональний характер, не має розвиненої структури парафій в Центральному й Південному регіонах.

Найбільш оптимальною моделлю конституювання Української Помісної Православної Церкви, на наш погляд, виглядає врахування світового досвіду врегулювання ситуацій розколу в православних країнах, а саме — проведення об'єднавчого собору. Реальною ціллю всього об'єднавчого процесу може бути об'єднання 3,5 тисячі громад УПЦ КП, однієї тисячі громад УАПЦ та певної частини громад УПЦ МП у Західній та Центральній Україні.

Участь у цьому об'єднавчому процесі всіх представників УПЦ МП (принаймні на найближчі кілька років) малоймовірна. Головною причиною цього є різні рівні культури віруючих (в етноконфесійному аспекті) та наявність серед активних віруючих УПЦ МП значного прошарку українофобів, які через свої переконання створюватимуть і розвиватимуть ті чи інші власні церковні структури значний час, мож-

ливо і протягом одного-двох поколінь. Слід також постійно враховувати той факт, що РПЦ неодмінно радикалізує свою діяльність в Україні через активізацію діяльності православних екстремістських організацій (на кшталт «Союза Православных граждан Украины», «Единого Отечества» та інших) та наростання антиукраїнської та антизахідної пропаганди в православних ЗМІ. До речі, ідеологічні лідери цих ультрарадикальних організацій, як правило, є громадянами Росії.

На думку аналітиків, в разі реальної роботи віруючих в напрямі конституювання Української Помісної Православної Церкви на основі УПЦ КП (або ж об'єднання УПЦ КП з УАПЦ), в УПЦ МП значно загостриться внутрішня ситуація, оскільки можливим є масовий добровільний перехід парафій УПЦ МП до Української Помісної Православної Церкви. В такому разі керівництво Російської ПЦ мобілізуватиме значні людські ресурси на акції протесту, провокуватиме масштабні зіткнення між віруючими УПЦ МП і Помісної Церкви з метою дискредитації як керівництва Української держави за «порушення прав віруючих і не забезпечення громадського порядку», так і Константинопольського патріархату за «втручання у справи Української Православної Церкви». Як превентивний захід проти виходу парафій із УПЦ МП, керівництво Церкви видало антизаконне розпорядження переписувати майно парафій у власність єпархіальних управлінь (Церква в цілому не має права юридичної особи) — особливо активно таке переписування відбувається в Одеській єпархії.

Виходячи із вищевикладеного, можна прогнозувати, що Константинопольський патріархат, і про це свідчать його нинішні дії, у справі конституювання УППЦ діятиме в Україні досить обережно, уникаючи надто радикальних дій, шукаючи максимально канонічно коректну модель становлення Помісної Церкви. З точки зору експертів, для того, щоб віднайти та успішно реалізувати таку модель, необхідно вирішити кілька важливих, з церковної точки зору, проблем, які мають місце в середовищі церковного руху за автокефалію. Зокрема проблеми об'єднання УПЦ КП й УАПЦ

(оскільки їх роз'єднують не ідеологічні, а організаційні питання), статусу майбутньої Церкви, титуляції її Предстоятеля тощо. Адже ситуація в Україні не є типовою для загальної практики проголошення автокефалії, оскільки відсутні: церковна єдність на території країни; соборні рішення, які демонструють однаковість думки єпископату щодо необхідності проголошення автокефалії; загальноправославний консенсус, тобто згода на проголошення автокефалії усіх наявних Помісних Церков.

З іншого боку, українська ситуація відповідає таким важливим і визначаючим передумовам для проголошення автокефалії як: повна політична незалежність країни; географічна віддаленість від церковних центрів; етнічна та мовна відмінність регіону від території материнської Церкви. Важливим є й те, що нинішній глава УПЦ КП патріарх Філарет є досвідченим церковним адміністратором. Після президентських виборів 2004 р. суспільний імідж Патріарха Філарета значно змінився на краще, а імідж інших митрополитів, навпаки, значно погіршився. Тому у справі патріарха Філарета ймовірно видається, що Вселенський патріарх Варфоломей може оприлюднити свою особисту позицію щодо анафемі на нього.

Підводячи висновок, можемо стверджувати, що, як показала президентська кампанія 2004 р., сучасний канонічний статус УПЦ МП дозволяє керівництву РПЦ використовувати її як один з потужних «ресурсів впливу» політики РФ в Україні. З іншого боку, розділення українського православ'я дискредитує імідж України в світі, є постійним джерелом суспільної напруги, становить потенційну загрозу національній безпеці України (русифікація, нетерпимість до прихильників інших віровизнань, сепаратизм, поширення екстремістської проросійської ідеології тощо). А тому головні зусилля православних віруючих мають бути скеровані на отримання повної незалежності українського православ'я — автокефалії. Реальною соціальною базою УППЦ будуть церковні структури УПЦ КП та УАПЦ, окремі парафії УПЦ МП, кількість яких, без сумніву, з кожним роком зростатиме.

Олекса Сон

ІНТЕРВ'Ю

О. Олександр Дорикевич:

«Навіть там, де немає наших душпастирів, іспанські священники раді бачити українців своїми парафіянами»

Редакцію нашого бюлетеня відвідав о. Олександр Дорикевич, душпастир українців в Іспанії, який вже чотири роки служить в одній з іспанських провінцій — Орівела Альканте (на південно-східному узбережжі Іспанії, між Валенсією і Картахеною). Пропонуємо читачам розмову зі священником кореспондента АРІ.

Кор.: Отче, неважко здогадатися, що головною ділянкою Вашої праці є душпастирство серед українських заробітчан — т. зв. трудової еміграції. Загалом проблеми заробітчанства відомі, але, можливо, останнім часом з'явилося щось нове у цій проблематиці чи щось змінилося на краще?

— Якщо взяти до уваги останні два роки (бо два роки тому я вже побував у вашій редакції), то змінилося дуже багато. В першу чергу багато що змінилося і в структуризації нашої діаспори. Більше людей отримали документи, тобто набули легального статусу в Іспанії і тепер самі керують своєю долею, можуть самі регламентувати свою працю і свій відпочинок, зустрічі з родиною.

Різка зміна відбулася після подій Помаранчевої революції. Мені приємно, що діаспора також по-своєму відгукнулася на події, які відбувалися на Україні. Звичайно, на Майдан ми не могли потрапити, адже були далеко від рідної землі, але практично всю інформацію про події ми отримали. Велика частина нашої діаспори має сателітні антени і, звичайно, поява 5-го каналу в ефірі рознеслася швидше блискавки, ми отримали можливість, так би мовити, тримати руку на пульсі подій. Ми збирали кошти і надсилали безпосередньо до Києва для допомоги людям, які тоді стояли на Майдані. Я дуже добре знаю Київську громаду, зокрема, отця Ігоря Онишкевича — настоятель храму на Аскольдовій могилі, він також є керівником київського Карітасу. Отож ми надсилали кошти безпосередньо отцеві Ігорю. А від нього отримували листи вдячності зі звітами, куди ці кошти пішли.

Дуже змінилося ставлення до українців і з боку іспанців. Для них Україна стала своєрідним відкриттям. Звичайно, і своєю поведінкою, і своєю працею

ми сприяли тому, щоб іспанці зрозуміли, що Україна — абсолютно незалежна держава, але події грудня 2004 року — січня 2005 року зробили величезний відбиток у свідомості іспанців. Тим більше, що помаранчевий — колір їхньої основної культури — цитрусових. Все це дуже змінило ставлення до українців. Цікаво, що Помаранчева революція дала поштовх до зворотного процесу в еміграції. Тобто люди, які відчували хоч якийсь покращення тут, на Україні, надію на отримання праці й стабільності, почали повертатися. Я вже провів сюди, на Україну, багатьох друзів, поблагословив їхню працю і побажав приїжджати до Іспанії лише на відпочинок.

Кор.: Тобто їхнє повернення — процес радше позитивний, ніж негативний?

— Так. У мене є мрія: я молю Бога, щоб я на території Іспанії залишився безробітним, щоб наші заробітчани повернулися додому. Звичайно, залишиться діаспора. Це буде вже не просто еміграція, а діаспора. Багато хто тут вже вкоренився, створив сім'ю, має дітей, які вже почали навчатися в іспанських школах. Ми вже почали формувати ту діаспору. Вона буде, бо хоче чи не хоче цього Іспанія, але перебування там українців вже наклало на неї

свій відбиток, як і на кожен іншу державу. Адже нині українська діаспора — одна з найбільших у світі. Напевно немає держави, у якій не було б, хоча б нечисельної, української діаспори. Тому, я думаю, діаспора в Іспанії залишиться і вона накладе свій відбиток на психологію іспанців.

Велика заслуга Помаранчевої революції в тому, що світ дізнався про Україну. Але в цьому процесі велику роль відіграли і самі наші заробітчани. Жоден президент, жоден дипломат не зміг би зробити того, що наші люди зробили своїм розумом, працею, порядністю. Спостерігаючи за стосунками українців з іспанцями, з іспанською Церквою, навіть там, де немає наших священників іспанські раді бачити своїми парафіянами українців.

Кор.: На конференції єпископів Італії пролунала фраза, що нова трудова українська діаспора стала важливим чинником евангелізації Італії. Українські віруючі, живучи в італійських сім'ях, своїм прикладом дуже часто повертають італійців до традиції віри. Чи щось подібне відбувається і в Іспанії?

— Так, абсолютно така сама ситуація і в Іспанії. Ми своєю поведінкою, своєю культурою, побожністю, людяністю вчимо іспанців повертатися до своїх власних традицій. Дивлячись на побожність українців, вони згадують себе. Я маю Службу Божу щодня вранці, і рідко коли таке буває, щоб під час Служби Божої не зайшли іспанці і не послухали. Вони дійсно бачать нас як ревних християн, а не як тільки декларативних. Приємно бачити на недільній Службі Божій 200-250 іспанців. Тобто це їм імпонує. Вони зараз зацікавилися нашою культурою, нашим обрядом. Я зараз отримав пропозицію від керівництва єпархії, в якій зараз працюю з нового навчального

року викладати основи східної літургії, наприклад, семінаристам. Багато семінаристів цікавляться українською мовою, хочуть її вивчити. До речі, стосовно української мови, декілька років тому я чув цікавий вислів одного з іспанських політиків: «Не за горами той час, коли в Європі другою мовою після англійської стане українська». І це небезпідставно: за останні 10-15 років українці завоювали серця Європи. Ми показали рівень культури поведінки, який у Європі вже «втоптаний». Ми завоювали серця європейців людяністю, любов'ю. Адже хоча Європа об'єднується, це об'єднання прагматичне, меркантильне. Після «помаранчевих подій» Україна починає ставати своєрідним стрижнем Європи. Починає формуватися чорноморський союз, і його стрижнем стає Україна. Чому? Давайте повернемося до прабатьківської культури. Наш народ завжди шукав і шукає мирного співжиття.

До церкви, в якій я служу приходять парафіяни різних національностей: українці, білоруси, румуни, болгары, серби, навіть поляки... Я не роблю між ними різниці — всім уділяю Святих Таїнств. Зараз ми маємо Службу Божу в латинському храмі. Маємо свої години на Літургію: я відправляю Службу Божу переважно вранці, о десятій годині, а іспанський священник — увечері. Ми один одного підтримуємо, допомагаємо в разі потреби. Загалом іспанська Церква дуже толерантна, виважена, в тому числі й у ставленні до українців. Адже свого часу Іспанія також пережила лихоліття, війни.

Кор.: Чи відбуваються якісь культурні заходи, організовані силами діаспори?

— Так, звичайно, три роки тому ми дуже урочисто святкували День Незалежності. Нас навіть відвідав тодішній посол України в Іспанії Олександр Тараненко (зараз він є послом України в Мексиці) з групою працівників українського представництва з Барселони і Мадрида.

А от декілька місяців тому до нас приїздив дрогобицький хор «Легенда», який брав участь у фестивалі хорів і став лауреатом цього фестивалю. Минулого року перед виборами на Україні Іспанію відвідала теперішній міністр культури України Оксана Білозір. Відбулися концерти у Мадриді, Валенсії і у нас, в Торів'есі. Зали були повні, але

на третину були заповнені не українцями, а іспанцями. Їм настільки сподобався виступ української співачки, що вони шкодували, що кожен не захопив своїх знайомих.

Кор.: То у Вашому містечку багато українців?

— Так. Зараз, влітку це не так помітно, а от коли закінчується сезон відпусток і відпочиваючі роз'їжджаються додому, залишається наша діаспора і тоді справді видно, що вона численна. Російська діаспора також численна, особливо Саратовська. Але ми тут живемо дружно і мирно: українці і росіяни, католики і православні. Неповдалік від нас є храм Російської Православної Церкви Закордоном, я особисто добре знаю отця Володимира, уродженця Вінниці. Ми з ним підтримуємо дружні контакти...

Кор.: ...Тобто, екуменізм в дії?

— Так. Отець каже: «Якщо владики не можуть дати собі раду, давайте ми знизу подамо приклад їм порозумітися і жити дружно».

Кор.: Я помітила, що тональність Вашої розповіді дуже оптимістична. Декілька років тому я розмовляла з священником, який працював в Італії з нашою діаспорою. Сказати, що це було в сумній тональності — це нічого не сказати. Чи бувають драматичні моменти у Вашій роботі?

— Так, крім радісних подій — шлюбів, хрестин — бувають і трагічні події. Буває, що мені доводиться проваджати в останню дорогу. Людина, яка приїхала сюди на заробітки, дуже часто не береже себе. Ота заповідь Божя: «Пам'ятай день святий святкувати» регламентує ритм життя людини. Якщо ми її порушуємо, ми розбалансовуємо самі себе. Ми самі себе нищимо — перепрацюючи, втрачаємо здоров'я. А що вартуватимуть ті гроші, якщо людина повернеться додому хворою?

Кор.: А чи траплялись трагічні випадки, пов'язані саме з їх нелегальним становищем?

— Бувають випадки, що людина їде на заробітки, маючи якісь важкі хвороби, і там вони дають про себе знати. Декілька місяців тому стався такий трагічний випадок. Знайшли чоловіка — нашого заробітчанина — з пробитою головою. Потім виявляється, що цей чоловік хворий на епілепсію. Тобто, людина з такою важкою хворо-

бою поїхала на заробітки. Така людина не зможе працювати. Приїхавши сюди, вона ризикує здоров'ям, створює проблеми собі, а часом і родині. Бувають випадки, що закордон їдуть душевно хворі, пройшовши тут курс лікування в психіатричній клініці. Я часто говорю своїм парафіянам: коли ви бачите, що поруч з вами живе й працює людина, яка неадекватно себе поводить — повідомляйте мені. Я намагаюсь зарадити чимось. Якщо людина в розпачі — також допомагаю як можу. А коли вони повертаються додому, радію разом з ними. Були випадки, коли люди потрапляли в наркотичну чи алкогольну залежність — і з цим зверталися до мене. Слава Богу, ці люди відійшли вже від шкідливих звичок. Церква має достатньо практик, достатньо досвіду, щоб допомогти таким людям. На жаль, до Церкви приходять в останню чергу, коли не бачать іншого виходу.

Часом завдає шкоди і те, що заробітчани намагаються годуватися дешево, щоб привезти додому якомога більше грошей. Якість такого харчування відповідна. Це також призводить до загострення хронічних хвороб, або просто до появи їх тут. Часом таке ставлення до себе заробітчанин призводить до смерті.

Кор.: Після того, як структурувалася душпастирська опіка заробітчанин, чи відчутно якесь полегшення?

— Якщо порівняти ті регіони, які я вже обслуговую, і ті, які лише починаю обслуговувати, то різниця є дуже великою. У тих регіонах, де ми працюємо давно, люди перебувають у рівновазі, відчують якусь стабільність.

Тут людина вже не буде працювати надміру, перевиснажувати організм. Життя цих заробітчанин впорядкованіше. І зараз з благословення Владики Гліба Лончини, Апостольського візитатора для українців Італії, Іспанії, Ірландії, я дістав дозвіл на розширення своєї діяльності. Крім основної своєї єпархії я зараз опікуюся ще двома єпархіями: Аль Басета (дві парафії) і Аль Марія (одна парафія). Я готую ці парафії до приходу нових священників. Нарешті, завдяки Апостольському Престолу, ми маємо свого візитатора. Владика Гліб серйозно взявся за справу комплектації нашої Церкви на теренах Іспанії, починаючи з минулого року, коли він нас відвідав вперше. На наше прохання готуються нові священники

НОВИНИ УАПЦ

Працівники Патріархії здійснили традиційний рейд на байдарках

Протягом останніх років працівники київської Патріархії УАПЦ проводять двотижневу відпустку разом у подорожі на байдарках річками України. Наприкінці липня — на початку серпня група працівників Патріархії спустилася південноукраїнськими річками до гирла Бугу.

Збірка поезій о. Івана Лещика

Миколаївська обласна друкарня опублікувала першу збірку поезій настоятеля Свято-Пантелеймонівської парафії м. Миколаєва прот. Івана Лещика «Дорогою від правди до любови». Передмову до збірки написав лауреат Шевченківської премії Дмитро Кремень. Він заявляє: «У соборі св. Пантелеймона служить видатний про-

повідник і священник, у храмі поезії виголошує талановите слово справді обдарований поет». У Миколаївській міській бібліотеці ім. Марка Кропивницького відбулася презентація збірки, яка несподівано викликала велике зацікавлення громадськості. Відкрив презентацію архієпископ Ігор (Ісиченко), який звернув увагу на відображення в назві збірки її художньої концепції та життєвої дороги автора: від боротьби за правду до відкриття Божої любови й служіння їй. Вірші збірки лунали у виконанні автора та тріо його парафіян, які співали пісні на слова о. І. Лещика. Виступили поет В. Бойченко, письменник і драматург А. Мальяров, народний депутат України Ю. Діденко, голова Миколаївської «Просвіти» Г. Огренич, а також голова товариства «Наша доля» В. Фляк, завдяки

зусиллям якого було проведено презентацію. Невеликий наклад збірки поширюватиметься через громади Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ.

Молодіжна проща до Харкова

11-12 серпня в Харкові перебувала група учасників молодіжної прощі до православних святинь Східної України — вірних УАПЦ та УПЦ КП з Києва та Львова. Їх зустріли члени Харківського крайового братства. Ольга Різниченко провела екскурсію по місту. Після вечірні 12 серпня молодь зустрілася в Свято-Дмитрівському катехитично-пастирському центрі з архієпископом Ігорем. Відбулася жвава розмова з відвертим обміном думками. Учасники прощі відвідали також Полтаву.

За повідомленнями прес-служби Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ

Закінчення. Поч. на стор. 18
для приїзду в Іспанію на парафії. Якщо так ітиме далі, то всі єпархії у нас незабаром матимуть своїх священників.

Кор.: Чи Ви вільно володієте іспанською? Якою мовою Вам розмовляти там головним чином?

— За чотири роки я вивчив мову країни достатньо для того, щоб порозумітися з іспанцями. Крім того, є те, що вище за мовний бар'єр — це спілкування серцями. Якщо люди налаштовані приязно один до одного, вони порозуміються і без слів. До речі, в іспанців дуже розвинена і дуже досконала мова жестів.

Кор.: Чи доступна українцям в Іспанії українська преса, українське телебачення?

— Ми тут маємо сателітне телебачення. Зараз нам доступні сім українських каналів. Щотижня ходить автобус до Львова і привозить нам львівські газети. Українського радіо, щоправда, немає. Але, зрештою, наші умільці і з цим дають собі раду.

Кор.: Що б Ви хотіли побажати нашим читачам?

— Хотілося б, щоб рівень життя на Україні був такий, щоб людям не було потреби заробляти за кордоном — щоб на Батьківщині було достатньо добре оплачуваних робочих місць. А до Іспанії українці нехай би приїздили тільки відпочивати.

Розмову провела Зоряна Курдина

Роль Церков та релігійних організацій у національній відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу

26 серпня 2005 року відбувся круглий стіл «Роль та участь Церков та релігійних організацій у національній відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні». Учасники зустрічі застановилися над потребою посилення ролі та участі Церков і релігійних організацій у формуванні та впровадженні національної відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу. У роботі круглого столу, який ініціювала Національна координаційна рада з питань запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу, від УГКЦ взяв участь о. Андрій Нагірняк, референт з соціальних питань Бюро для зв'язків з державними органами влади.

На засіданні звернулися до реакції міжнародної спільноти Церков та релігійних організацій з даної проблематики. Так, зокрема, ознайомилися із заявою Всесвітньої Ради Церков, згадали також про висновки Всесвітньої Богословської конференції з питань ВІЛ/СНІДу, яка проходила у Намібії. Круглий стіл завершився прийняттям спільної Декларації: «Роль церков та релігійних організацій у національній відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні» (див. стор. 21).

«Програми допомоги особам, залезшим від психоактивних речовин стали початком розвитку соціальних

програм УГКЦ, спрямованих на допомогу особам, що живуть з ВІЛ/СНІД. З 2002 р. «Карітас України» реалізував у Львові проект «Психологічна та духовна підтримка ВІЛ-позитивних осіб», що дало змогу виявити проблеми, віднайти партнерські організації, визначити оптимальний напрямок роботи «Карітасу» в загальній системі допомоги ВІЛ-позитивним людям. Було розроблено сценарії та проведено дві радіопередачі, видано буклети, спільно з Всеукраїнською мережею ВІЛ-позитивних людей проведено семінар-тренінг на тему «Створення груп взаємодопомоги для людей з ВІЛ/СНІД», в якому взяли участь представники громадських та державних організацій, які займаються цією проблемою, проведено семінар для священників Львівської архієпархії», — розповів о. Андрій Нагірняк.

Також УГКЦ бачить свою роль у вирішенні питань пов'язаних з ВІЛ/СНІД в проведенні превентивної роботи та просвітницької діяльності в громадах, поширення інформованості суспільства про шляхи передачі ВІЛ, про проблеми, з якими стикаються люди, що живуть з ВІЛ/СНІД, з метою подолання упередженого ставлення і стигматизації цих людей у суспільстві.

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

Декларація учасників засідання круглого столу «Роль Церков та релігійних організацій у національній відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні»

Ми, учасники засідання круглого столу, представники Церков та релігійних організацій України», зустрілися 26 серпня 2005 року у місті Києві з метою обговорення ролі Церков і релігійних організацій у формуванні та впровадженні національної відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу.

За результатами виступів, обміну думками та дискусій, що відбулися, ми висловлюємо глибоке занепокоєння ситуацією з розповсюдженням ВІЛ/СНІДу в Україні, що набула загрозового характеру епідемії;

усвідомлюючи, що основною рушійною силою епідемії є відсторонення суспільства від Бога, поширення аморальності, бездуховності, споживачього ставлення до життя, та, як наслідок, байдужість, відчуження, зневага та руйнування духовних цінностей;

враховуючи значні соціальні та економічні наслідки, до яких призводить епідемія ВІЛ/СНІДу;

визнаючи, що епідемія ВІЛ/СНІДу в Україні тісно пов'язана з проблемами зловживання наркотиками, безвідповідального ставлення до статевого життя, що переважно вражає молодь та незахищені верстви населення;

визнаючи дедалі більший негативний вплив епідемії на жінок і дітей та той факт, що ступінь їх ризику інфікування ВІЛ постійно зростає;

нагадуючи про «Декларацію прихильності справі боротьби з СНІДом», прийнятую Спеціальною Сесією Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку 2001 р., до якої приєдналась Україна, та заяву Всесвітньої Ради Церков;

відзначаючи зусилля Уряду, багатьох міжнародних та національних недержавних організацій усіх рівнів, включаючи організації людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом, спрямована на подолання епідемії та її наслідків;

виходячи з вищезазначеного та необхідності посилення ролі Церков та релігійних організацій у формуванні та впровадженні національної відповіді на епідемію ВІЛ/СНІДу,

ми звертаємося до Церков, релігійних організацій, громад, авторитетних духовних діячів України, а також до віруючих усіх конфесій та деномінацій:

— доносити до суспільства розуміння того, що епідемія ВІЛ/СНІДу є не тільки медичною, але й, у першу чергу, духовною і соціальною проблемою, бо її поширенню сприяють пропагування гедоністичного й аморального способу життя, культу споживачьтва, безвідповідального ставлення до статевої відносин, руйнування традиційних духовних і культурних цінностей;

— формувати доброзичливе ставлення а сприяти відкритому обговоренню питань ВІЛ/СНІДу задля уникнення нових випадків інфікування;

— зрестися осуду, нехтування, ігнорування, мовчання, байдужості та зневаги до проблеми та до людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом;

— проявити відповідальність та ініціативність у протидії поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу у місці вашого проживання та служіння;

— включити програми з профілактики, емоційної та духовної підтримки, консультування, догляду та підтримки до заходів соціальної діяльності релігійних громад;

— Церкви та релігійні організації повинні висловити та обґрунтувати богословську точку зору та позицію щодо проблеми ВІЛ/СНІДу;

— спільна міжцерковна діяльність протидії ВІЛ/СНІДу сприятиме умиротворенню та зміцненню діалогу між Церквами, конфесіями та деномінаціями;

— маючи значний духовний вплив на суспільство та доступ до різних шарів населення, Церкви та релігійні організації повинні активно брати участь у заходах протидії епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні;

— духовне призначення Церков та релігійних організацій, їх добровільне та безкорисливе служіння суспільству сприяє щирому співчуттю, чого особливо потребують люди, уражені епідемією;

— Всеукраїнській Раді Церков та релігійних організацій розглянути можливість здійснення координації діяльності Церков та релігійних організацій з метою формування постійного міжцерковного діалогу з питань ВІЛ/СНІДу. Задля досягнення цієї мети

створити під егідою Всеукраїнської ради Церков постійно діючий міжцерковний комітет з питань ВІЛ/СНІДу.

Ми звертаємося до Уряду України та Національної координаційної ради з пропозиціями:

— ґрунтуючись на принципах субсидіарності та соціального партнерства держави та Церкви, сприяти духовній та соціальній діяльності Церков і релігійних організацій як важливий складовий ефективної протидії епідемії ВІЛ/СНІДу;

— залучати представників Церков, релігійних громад, організації та авторитетних духовних діячів до роботи координаційних рад та їх комітетів на всіх рівнях (національна координаційна рада з питань запобігання поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу, а також обласні, районні та міські координаційні ради);

— запроваджувати профілактичні програми, які пропагують традиційні для українського народу духовні, моральні культурні та сімейні цінності, вірність у шлюбі, утримання від раннього статевого життя та відповідальну поведінку, що зменшуватиме ризик інфікування ВІЛ;

— уникати спрощених схем статевого виховання молоді як виключного заходу просвіти з питань ВІЛ/СНІДу;

— усвідомити неефективність так званих програм «зменшення шкоди», які не є профілактичними, не ліквідують причину, а лише на деякий час відстрочують згубні наслідки вживання наркотиків та безвідповідальних статевих стосунків;

— не допускати комерціалізації питання боротьби з епідемією ВІЛ/СНІДу, яка впливає з пропагування окремих протизаплідних засобів (презервативів) як найефективнішого способу боротьби з епідемією;

— сприяти вихованню дітей, починаючи з раннього віку, в дусі поваги сімейних та духовних цінностей, та відповідальної громадської позиції;

— сприяти формуванню відповідальної позиції засобів масової інформації, яка пропагуватиме духовні та сімейні цінності в суспільстві як важливий компонент профілактики поширення ВІЛ-інфекції.

ІНТЕРВ'Ю

О. д-р Богдан Прах:

«Священик власним прикладом повинен впливати на формацію нових покликань»

28 серпня 2005 року відбулося освячення новозбудованого приміщення Львівської Духовної Семінарії Святого Духа на Хуторівці. Детально про цю подію читачі «АРІ» зможуть дізнатися з наступного числа нашого бюлетеня. А сьогодні пропонуємо вашій увазі витяги з інтерв'ю з о. д-ром Богданом Прахом, ректором ЛДС, напередодні освячення (інтерв'ю розміщене на сайті www.ugcc.org.ua).

— *Отче Богдане, 28 серпня на Успення Пресвятої Богородиці відбудеться освячення новозбудованого приміщення ЛДС. Чи все готове до цієї важливої події?*

— Завдяки Божій ласці 30 червня 2002 року єпископи нашої Церкви, будучи на Синоді у Львові, освятили наріжний камінь під будову ЛДС і цілого комплексу будівель, які повинні бути ще збудовані. Будова почалася 1 липня 2002 року і на сьогоднішній день будинок власне семінарії, який складається з приміщень кухні, їдальні, допоміжних приміщень, адміністративного корпусу, спортивного комплексу, церкви, актового залу та житлових приміщень для студентів, практично на 95% готовий. Залишається ще багато роботи, але в самих будинках перш за все потрібно закінчити підвали, що плануємо робити трохи пізніше. Так само будуть освячені приміщення будинку богословського факультету УКУ.

Цей будинок ми почали будувати у вересні 2003 року і на сьогоднішній день третій поверх цієї будівлі є готовий до експлуатації. Будову цього будинку плануємо закінчити у квітні-травні наступного року. Так само на цій площі будують семінарію для отців редемптористів і на сьогоднішній день вже зведені піддахові конструкції, починаємо робити огорожу, дороги, вже закінчені деякі комунікації — освітлення, каналізація та інше. Найбільша проблема є з меблями, бо вони дорогі, тому мусимо ще шукати фінансування для належного умеблювання приміщень семінарії. В церкві залишається зробити ще іконостас і церковний розпис.

— *Чому було прийнято рішення будувати нове приміщення, адже те, що в Рудному, — у непоганому стані?*

— Старі приміщення дуже важко експлуатувати, бо вони були збудовані

О. Богдан Прах (ліворуч), о. Борис Гудзяк та Блаженніший Любомир Гузар під час освячення нових приміщень семінарії

в радянський час як літні приміщення табору для дітей. Зовні в них вигляд, можливо, і непоганий, але вони перебувають в дуже поганому стані — в стінах практично немає цементу, майже немає фундаментів, котельня — в дуже поганому стані, її ремонт оцінюється у півмільйона євро. Рівно ж всі комунікації — у жахливому стані. Тому, щоб мати змогу там далі жити, потрібно було би знести ці старі будинки, бо вони не надаються навіть для ремонту, і будувати нові. З іншої сторони, ці будинки не є пристосовані до потреб семінарії — приміщення є низькими по висоті, невеликими за своїм об'ємом, що негативно впливає на психічний стан семінаристів. Тому ми змушені семінаристів відпускати раз на місяць додому, щоб вони трохи «набрали свіжого повітря». Коли я вчився в семінарії, то ми додому виїжджали тільки тричі на рік — на Різдво Христове, Великдень і на літні канікули. Також великою незручністю є те, що будинки розкидані по території, і це не є добрим розміщенням для належного функціонування і навчання у семінарії.

— *Яким чином перенесення до нового будинку мало би позначитися на*

освітньому та духовному рівні семінаристів?

— Починаючи з духовного життя, моєю мрією було те, щоб для нашої Церкви створити спільноту, в якій люди мали б вчитися одне від одного. Там би мали бути отці редемптористи, отці студити, можливо отці францисканці, отці оріоністи (які хочуть скерувати до нас своїх студентів), семінаристи з різних єпархій і очевидно УКУ (який буде вести у великій мірі ту навчальну програму, яка затверджена Синодом Єпископів). Зрештою, і на сьогоднішній день в нас навчаються студенти з Америки, Вірменії, Росії, з сімох єпархій і екзархатів в Україні. Отже, це мала б бути гарна спільнота, яка взаємодоповнюється різними традиціями та знаннями. А коли вони вже увійдуть в душпастирське життя, будуть одне одному допомагати, знати, розуміти та відчувати потребу єдності між собою.

Відносно освітнього аспекту, то на сьогоднішній день трудностю є велика відстань поміж будинком УКУ і будинками семінарії. Викладачі мають серйозну проблему добиратися з центру Львова до Рудна. Тому, ми були змушені використовувати в цій справі кілька мікроавтобусів, які курсують поміж цими установами, що справляє для нас теж витрату додаткових коштів (утримання машин та їх ремонт, оплата праці водіїв). Натомість між новим корпусом семінарії і корпусом УКУ, є дуже мала відстань, що мало би розв'язати цю проблему.

— *А зараз питання у децю іншій площині. Чи не станеться так, як спостерігаємо у деяких країнах Європи чи Америки, що будемо мати чудовий семінаристський комплекс, а не матимемо семінаристів?*

— Я теж цього побоююсь. Але це перш за все залежить від праці душпастирів, священиків, оскільки вони

розуміють, що покликання не приходять до нас ззовні, воно є невід'ємною частиною нашої духовної праці, як священників на парафіях, так і в монастирях. Священик власним прикладом повинен впливати на формацію нових покликаних. Очевидно, я теж бачу приклади того, як це відбувається в інших країнах. З певністю можу сказати, що ми не можемо йти за прикладом Західної Європи, тому що там є celibat. Я часто буваю в Німеччині, Іспанії та в інших країнах світу і бачу, що там дійсно семінарії бувають порожні, зате

монастирі — заповнені. Висновок напрашується такий, що священники не хочуть бути усамітненими. Сьогоднішній світ є дуже спокусливим, драматичним для самотнього життя людини, яка вирішила присвятити себе Богові. Це я відчув в особливий спосіб, перебуваючи в Америці, де священники хочуть бути в спільноті монастиря. Коли ми говоримо про таку саму поставу у нас, то маємо сімейну спільноту. Отже, беручи під увагу те, що у нас є традиція східного духовенства — одружене священство, я не боюсь того, що у нас

могло би забракнути семінаристів. Тим більше, що за останні роки, можливо, кількість покликаних падає, зате зростає їх якість. Наприклад, цього року ми набрали рекордну кількість семінаристів — понад 70. Тому, поки що я не бачу такої загрози для нас, щоб в нас зменшувалась кількість семінаристів. Навіть, хоча б, дивлячись на Польщу, в якій є celibat священства і яка вже є в ЄС, однак семінарії у них заповнені, і, думаю, так триватиме ще довгий час.

*Розмову провів о. Ігор Яцив,
прес-секретар Глави УГКЦ*

www.ugcc.org.ua

Радіо «Воскресіння»

Релігійно-інформаційні та культурологічні програми

Вінниця	УКХ	71,69
Ковель	УКХ	66,02
Дніпропетровськ	УКХ	68,36
Кривий Ріг	УКХ	71,63
Донецьк	УКХ	69,77
Маріуполь	УКХ	67,34
Ужгород	УКХ	69,53
Хуст	УКХ	70,04
Запоріжжя	УКХ	70,73
Івано-Франківськ	УКХ	71,24
Київ	ДХ	0,207
Київ	УКХ	68,51
Кіровоград	УКХ	66,98
Керч	УКХ	71,66
Севастополь	УКХ	67,25
Сімферополь	УКХ	66,68
Львів	УКХ	67,04
Миколаїв	УКХ	69,8
Первомайськ	УКХ	69,92
Котовськ	УКХ	67,25
Одеса	УКХ	70,52
Красногорівка	УКХ	66,08
Рівне (Антопіль)	УКХ	66,73
Тростянець	УКХ	68,75
Шостка	УКХ	65,93
Тернопіль (Лозова)	УКХ	69,83
Ізюм	УКХ	72,08
Харків	УКХ	67,13
Херсон	УКХ	71,9
Волочиськ	УКХ	68,72
Кульчіївці (Кам.-Подільський)	УКХ	70,76
Хмельницький	УКХ	67,7
Черкаси	УКХ	72,2
Чернівці	УКХ	69,26
Прилуки	УКХ	71
Чернігів	УКХ	69,47

Перша програма Українського радіо (Всеукраїнська ретрансляційна мережа проводового мовлення)

понеділок	21.30 – 21.50 год.
вівторок	21.30 – 21.50 год.
четвер	22.30 – 22.50 год.
п'ятниця	22.30 – 22.50 год.

На УКХ

Львівська радіотрансляційна мережа

Львів - 67,04 МГц

середа 18:40; субота 17:45; неділя 8:10

Слухайте нас в мережі Internet:

<http://www.rr.lviv.ua>

Агенція Релігійної Інформації

**№ 8 (357)
31 серпня 2005 р.**

Передплатний індекс – 33879